

UPRAVA ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE
STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Podgorica, februar 2019. godine

SADRŽAJ

SAŽETAK	2
1.PROGRAM ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE	11
1.1. OPŠTI RAZVOJNI CILJEVI ZVANIČNE STATISTIKE	16
1.2. SEKTORSKI RAZVOJNI CILJEVI ZVANIČNE STATISTIKE	27
DEMOGRAFSKA I SOCIJALNA STATISTIKA	27
MAKROEKONOMSKA STATISTIKA	26
POSLOVNA STATISTIKA, REGISTRI I KLASIFIKACIJE	32
STATISTIKA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA	36
STATISTIKA ZA VIŠE PODRUČJA (VIŠEDOMENSKA STATISTIKA)	38
1.3. REZULTATI ZVANIČNE STATISTIKE PO OBLASTIMA	44
OBLAST 1	44
OBLAST 2	47
OBLAST 3	51
OBLAST 4	54
OBLAST 5	58
OBLAST 6	62
1.4. RAZVOJNE AKTIVNOSTI ZVANIČNE STATISTIKE KOJE SE NE MOGU RASPODIJELITI PO OBLASTIMA	63
1.5. PROIZVOĐAČI ZVANIČNE STATISTIKE	71

Lista statističkih aktivnosti definisanih Programom zvanične statistike 2014 – 2018. godina

SAŽETAK

U skladu sa obavezom iz člana 26 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore”, broj 18/12), (u daljem tekstu: Zakon) Uprava za statistiku je pripremila *Izvještaj o izvršenju Programa zvanične statistike 2014 - 2018. godine.*

Uprava za statistiku je glavni proizvođač i diseminator rezultata zvanične statistike, definisanih petogodišnjim Programom zvanične statistike i Godišnjim planom zvanične statistike, kao i odgovorni stručni nosilac, organizator i koordinator sistema zvanične statistike Crne Gore i predstavlja zvaničnu statistiku Crne Gore u međunarodnom statističkom sistemu.

Izvještaj o izvršenju Programa zvanične statistike 2014 - 2018. godine, Uprava za statistiku priprema u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike: Ministarstvom finansija, Centralnom bankom Crne Gore, Ministarstvom nauke, Poreskom upravom, Upravom carina, Institutom za javno zdravlje Crne Gore, Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fondom za zdravstveno osiguranje i Komisijom za tržište kapitala. Drugi proizvođači zvanične statistike su tokom petogodišnjeg perioda, pored usmjerenja ka ostvarenju zadataka iz svoje nadležnosti, bili posvećeni ispunjavanju obaveza definisanih Programom zvanične statistike 2014 - 2018. godine (u daljem tekstu: Program).

Program je strateški dokument Uprave za statistiku, predstavlja okvir za razvoj, proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike Crne Gore, za period od pet godina. Sve prioritetne aktivnosti zvanične statistike, sažete su i inkorporirane u ovaj dokument, koji se donosi u skladu sa Strategijom razvoja zvanične statistike.

Izvještaj o izvršenju Programa zvanične statistike 2014 - 2018. godine pruža informacije o:

- ostvarenim razvojnim ciljevima zvanične statistike planiranim u navedenom petogodišnjem periodu;
- realizovanim rezultatima zvanične statistike po statističkim oblastima;

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

- ostvarenim razvojnim aktivnostima koje se ne mogu raspodijeliti po statističkim oblastima i
- listi proizvođača zvanične statistike.

Planirane statističke aktivnosti definisane Programom uspješno su realizovane, kroz Godišnji plan zvanične statistike, svi rezultati zvanične statistike diseminirani su kroz publikacije i na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku. Sa tim u vezi Uprava za statistiku je koordinirala aktivnosti usmjerene prema ispunjenju strateških ciljeva i to kroz:

1. Usklađivanju zvanične statistike Crne Gore sa pravnim poretom Evropske unije, koji se odnosi na zvaničnu statistiku:

- *ostvaren je značajan napredak u ispunjavanju završnih mjerila Poglavlja 18 - Statistika*, nastavljeno je dostavljanje ključnih podataka u skladu sa detaljnim opisom izvora i metoda u cilju postizanja transparentnosti procesa i kvaliteta podataka uz postizanje većeg nivoa usaglašenosti sa EU zakonodavstvom, a koji dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa ESA 2010;
- *definisani zakonodavni, strateški i administrativni okvir u Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2019 - 2020. godine;*
- *definisani strateški okvir na godišnjem nivou shodno Programu rada Vlade Crne Gore*, a u skladu sa Zakonom (Godišnji plan zvanične statistike, Izvještaji o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike, Kalendar objavljivanja rezultata zvanične statistike);
- *ostvarena su metodološka usklađivanja sa standardima Evropske unije* u sljedećim oblastima: makroekonomska statistika, nacionalni računi i cijene; poljoprivreda i životna sredina; poslovne statistike - turizam, tržište rada, energetika, industrija, građevinarstvo, saobraćaj, statistika uslova života i statistika inovacija;
- *štampano i objavljeno 25 publikacija, 996 saopštenja i odgovoreno na 2.937 korisničkih zahtjeva;*
- *dostavljen EK-EUROSTAT-u GNI Inventory* – koji predstavlja detaljan opis korišćenih izvora podataka i metoda sa pratećom dokumentacijom i podacima koji se koriste u obračunu Bruto domaćeg proizvoda;

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

- *definisana Mapa puta za podatke (tabele) u vidu Akcionog plana*, shodno kojem će Uprava za statistiku dostavljati tabele EUROSTAT-u nakon privremenog zatvaranja Poglavlja 18 – Statistika;
- *proizvedene i EUROSTAT-u dostavljene eksperimentalne balansirane tabele ponude i upotrebe* (Supply and Use tables) za 2013. i 2014. godinu;
- u skladu sa trilateralnim Sporazumom o saradnji, u oblasti statistike nacionalnih računa pripremljena draft verzija *Klasifikacija institucionalnih jedinica po institucionalnim sektorima prema metodologiji ESA 2010* za referentnu 2015. godinu;
- *zvanični statistički podaci dostavljeni u propisanim vremenskim rokovima u skladu s Programom transmisije ESA 2010* kroz definisani softver za prenos podataka (e-Damis);
- *veća dostupnost indikatora održivog razvoja* i poboljšan plasman Crne Gore u bazi indikatora sa UN liste indikatora održivog razvoja u skladu sa Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine;
- *unaprijeđena saradnja sa međunarodnim statističkim institucijama*: potpisan je sporazum o saradnji sa Nacionalnim statističkim institutom Rumunije (01-956 od 23.03.2015. godine) i stvorene mogućnosti za bilateralnu saradnju kroz ekspertsku podršku u oblastima statistike sa Grčkom, Mađarskom, Litvanijom, Letonijom, Irskom i Estonijom;
- *članstvo Uprave za statistiku u zajednici za Statističku modernizaciju* zajedno sa još 16 nacionalnih i međunarodnih statističkih organizacija. Zajednica za statističku modernizaciju je saradničko partnerstvo, stvoreno kao inicijativa UNECE - Grupe visokog nivoa za modernizaciju zvanične statistike (HLG-MOS). HLG-MOS nadgleda projekte modernizacije i upravlja modelima i alatima potrebnim za podršku modernizacije u statističkim organizacijama;
- *sistematski primjenjivane međunarodne i nacionalne klasifikacije*: uspostavljanja DEGURBA klasifikacija – Stepen urbanizacije za 14 opština (Tivat, Kotor, Herceg Novi, Budva, Bar, Ulcinj, Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Cetinje, Kolašin, Andrijevica, Plav i Šavnik); uvedena je klasifikacija CPA 08 - Statistička klasifikacija proizvoda po djelatnostima, koja je neophodna kod proizvodnje tabela ponude i

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

- upotrebe; urađena revizija ISCED klasifikacije (ISCED 11) - Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja;
- ***usvojena Deklaracija o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku:*** donošenjem ove Deklaracije Vlada Crne Gore je iskazala posvećenost jačanju povjerenja u zvaničnu statistiku, zasnovanoj na evropskim principima i standardima kvaliteta zvanične statistike (usvojena na 64 sjednici Vlade Crne Gore od 22. februara 2018. godine);
 - ***usvojena Informacija o pripremama registarskog popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine s predlogom mjera za unaprjeđenje stanja*** (usvojena na 64 sjednici Vlade Crne Gore od 22. februara 2018. godine);
 - usvojena ***Informacija o korišćenju administrativnih izvora u statističke svrhe*** (usvojena na 139 sjednici Vlade Crne Gore od 10. decembra 2015. godine);
 - ***dobijena licenca za rad za naučno-istraživačku djelatnost Uprave za statistiku:*** Ministarstvo nauke je 10. jula 2017. godine izdalo licencu za rad Upravi za statistiku za obavljanje naučno-istraživačke djelatnosti iz oblasti društvenih nauka (Rješenje broj 1 - 1068/4 od 10. 07. 2017. godine);
 - ***unaprjeđenja u oblasti uspostavljanja GRID statistike;***
 - ***definisana metodologija za vođenje jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra prostornih jedinica*** i ista je dostupna korisnicima na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku;
 - u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, predstavnici Uprave za statistiku su aktivno učestvovali na izradi specifičnog plana implementacije Direktive evropske komisije 2007/2/EC u Crnoj Gori.

2. Upravljanju kvalitetom kroz praćenje primjene Kodeksa prakse evropske statistike:

- *visoka usklađenost Uprave za statistiku sa EU konceptom kvaliteta zvanične statistike:* Evropska komisija i EUROSTAT izvršili kontrolu procesa proizvodnje zvanične statistike, kroz organizovanu Peer review misiju, u cilju sagledavanja nivoa razvijenosti i kvaliteta statističkih rezultata u periodu 2013 - 2018. godine;
- *usvojena politika kvaliteta* koja se u potpunosti oslanja na Kodeks prakse evropske statistike i principe Upravljanja ukupnim kvalitetom (eng. Total Quality Management – TQM model);
- *usvojena Strategija upravljanja kvalitetom*, kao strateški razvojni dokument iz oblasti obezbjeđenja kvaliteta u statističkom sistemu Crne Gore;
- *usvojen Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom* koji pruža zaposlenima smjernice za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom;
- *usvojen Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta*;
- *usvojena Politika revizije* koja utvrđuje opšta pravila revizije objavljenih rezultata zvanične statistike;
- *razvijen sistem za izvještavanje o kvalitetu:* objavljeni Izvještaji o kvalitetu za 2016. i 2017. godinu na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku u skladu sa standardima i smjericama Evropskog statističkog sistema za efikasno izvještavanje o kvalitetu;
- *sprovedeno istraživanje i objavljeni rezultati o zadovoljstvu korisnika* koji će služiti kao osnova za kontinuirani rad na poboljšanju kvaliteta podataka i usluga, kao i za izradu akcionih planova u oblasti obezbjeđenja kvaliteta rada Uprave za statistiku;
- *sprovedeno Istraživanje o zadovoljstvu zaposlenih* koje je imalo za cilj da prati nivo zadovoljstva zaposlenih.

3. Jačanju administrativnih kapaciteta kroz kontinuirani razvoj ljudskih potencijala kako bi se obezbijedila održivost zvanične statistike:

- *usvojen Kadrovski plan Uprave za statistiku za 2018. godinu* (broj: 01-127 od 15. 01. 2018. godine);

- *edukaciju/stažiranje u EUROSTAT-u* u trajanju od 4 - 6 mjeseci obavilo je 15 službenika;
- *edukacija i prisustvo na 730 međunarodnih aktivnosti* (konferencije, sastanci, radionice, studijske posjete) van Crne Gore u cilju unaprjeđenja zvaničnog statističkog sistema Crne Gore, preko IPA višekorisničkog projekta;
- *organizovano 20 treninga iz oblasti zvanične statistike* u 2017. godini na kojima je prisustvovalo 237 učesnika;
- *povećan broj zaposlenih sa završenim magistarskim (12) i doktorskim (1) studijama* u oblasti zvanične statistike;
- *ojačana saradnja sa Univerzitetima i širom naučno-istraživačkom zajednicom* potpisivanjem sporazuma o saradnji.

4. Većem korišćenju administrativnih izvora u cilju smanjenja troškova i opterećenosti izvještajnih jedinica:

- *u periodu 2014 – 2018. godine potpisano je 15 Sporazuma o saradnji od ukupno 22 potpisana sporazuma:* Sekretarijatom sudskog savjeta; Ministarstvom unutrašnjih poslova i javne uprave; Ministarstvom prosvjete; Agencijom za elektronske medije; Vrhovnim državnim tužilaštvom; Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost; trilateralni sporazum sa Centralnom bankom Crne Gore, Ministarstvom finansija i Upravom za statistiku; Ministarstvom za ljudska i manjinska prava; Opštinom Tivat; Univerzitetom Crne Gore; Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja; Centralnom bankom Crne Gore; Univerzitetom Mediteran; Univerzitetom Donja Gorica i Ministarstvom javne uprave.
- *započete aktivnosti koje se odnose na sagledavanje mogućnosti realizovanja registarskog Popisa stanovništva, domaćinstva i stanova 2021. godine u Crnoj Gori;*
- *povećano korišćenje administrativnih izvora podataka u statističke svrhe*, sa 14 statističkih istraživanja u 2014. godini, povećan je broj na 49 statističkih istraživanja, koja koriste administrativni izvor u statističkoj proizvodnji na kraju 2018. godine.

5. Poboljšanje organizacije i kontrole statističkih procesa uvođenjem modernih tehnologija:

- *usvojena IT strategija sa akcionim planom za period 2014 – 2018;*
- *primijenjen Integrirani sistem za obradu podataka – IST* koji standardizuje statističke procese i baze podataka u skladu sa Generičkim statističkim poslovnim modelom (eng. Generic Statistical Business Process Model - GSBPM) u statistici poljoprivrede, socijalnim statistikama, Istraživanju IKT-a u domaćinstvima i preduzećima i MICS istraživanju;
- *unaprijeđen CAPI sistem, primjenom metoda “on-line”,* u statistici poljoprivrede, socijalnim statistikama, istraživanju IKT-a u domaćinstvima i preduzećima uz podršku Integrisanog sistema za obradu podataka – IST-a;
- *primijenjen CAWI sistem,* u statistici poljoprivrede uz podršku Integrisanog sistema za obradu podataka – IST-a;
- *obezbijedeno 14 licenci softvera za analizu statističkih podataka za IBM SPSS – Statistical Package for the Social Sciences;*
- *instalirane Windows serverske i korisničke licence;*
- *osavremljena IT oprema kupovinom četiri servera i primjena savremenih metoda* kupovinom tableta za potrebe prikupljanja podataka na terenu;
- *izvršena optimizacija hardvera;*
- *obezbijedjen softver za pripremu publikacija i knjiga: CorelDRAW i acrobat Pro 2017.*
- *obezbijedjen softver za zaštitu sistema od kompjuterskih virusa: Kaspersky;*
- *obezbijedjen softver EaseUS Todo za pravljenje rezervnih kopija podataka sa SQL servera;*
- *obezbijedena je trajna licenca za ArcGIS prostorni registar;*
- *unaprijeđen kvalitet sistema metapodataka u skladu sa EURO SDMX Metadata Structure (ESMS)* koji uključuje i druge proizvođače zvanične statistike u skladu sa strukturom preporučenom od strane EUROSTAT-a;
- *unaprijeđen backup podataka* čime je unaprijeđena bezbjednost podataka.

6. Jačanju koordinacione uloge Uprave za statistiku u statističkom sistemu:

- *proširen sistem zvanične statistike Crne Gore za još jednog proizvođača zvanične statistike, Ministarstvo nauke, u oblasti statistike “Istraživanje i razvoj”;*
- *Uprava za statistiku je direktan nosilac „GRANT ugovor-a“, u okviru IPA II višekorisničkog programa (2014-2018.) uz podršku i saglasnost EUROSTAT-a;*
- *razvijena koordinacija statističkog sistema kroz pregovaračku strukturu koja je formirana za Poglavlje 18 – Statistika;*
- *razvijena koordinacija unutar statističkog sistema, uspostavljanjem METADATA sistema, potpisivanjem međuinstitucionalnih sporazuma o saradnji i uspostavljanjem sistema izvještavanja o rezultatima zvanične statistike kroz Izvještaje o kvalitetu za korisnike;*
- *oformljen Sektor za koordinaciju statističkih izvora podataka: primarna uloga sektora je koordinacija statističkim sistemom odnosno saradnja sa ostalim proizvođačima zvanične statistike, saradnja sa institucijama administrativnih izvora podataka i saradnja sa biznis sektorom;*
- *Uprava za statistiku u saradnji sa UNICEF-om sprovela Istraživanje Višestrukih pokazatelja - MICS6, internacionalni program istraživanja domaćinstva, koji obezbjeđuje podatke koji se odnose na položaj djece i žena, kao i ključne indikatore, koji prate razvoj zemlje prema Milenijumskim ciljevima razvoja i drugim nacionalnim i međunarodnim strategijama;*
- *Uprava za statistiku u saradnji sa UNICEF-om koordinirala je prikupljanje podataka na godišnjem nivou za potrebe ažuriranja TransMonEE baze podataka, koji obuhvata niz podataka od značaja za socijalna i ekonomska pitanja važna za položaj i dobrobit djece, mladih i žena na nivou CEE/CIS država;*
- *Pripremljen Analitički izvještaj na temu „Disagregacija SDG podataka o djeci“ u okviru saradnje Uprave za statistiku i UNICEF-a.*

7. Razvoju diseminacije u skladu sa razvojem informacionih tehnologija i jačanje komunikacije sa korisnicima:

- *unaprijeđen prikaz podataka na zvaničnoj internet stranici Uprave za statistiku* omogućen je odabir podataka prema zadatim kriterijumima, download podataka u excel, pdf i xml formatu. Takođe je omogućen i grafički prikaz odabranih podataka;
- *štampano je i objavljeno 25 publikacija, objavljeno je 996 saopštenja* u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici u periodu od 2014 - 2018. godine;
- *odgovoreno je ukupno na 2.937 korisničkih zahtjeva;*
- *ojačana komunikacija sa korisnicima podataka:* Uprava za statistiku je pripremila predlog Programa zvanične statistike 2019 - 2023. godina, koji je u periodu od 31. jula do 5. septembra 2018. godine bio dostupan svim korisnicima zvanične statistike. U toku navedenog perioda korisnici su imali priliku da dostave svoje sugestije, izmjene, predloge, putem zvanične web stranice Uprave za statistiku www.monstat.org. Ukupan broj pristiglih predloga je 66 od 42 institucije i fizičkih lica;
- *ojačana saradnja sa nevladinim organizacijama, kao i naučno-istraživačkim institucijama:* potpisana tri sporazuma o saradnji sa naučno-istraživačkim institucijama u posmatranom izvještajnom periodu (Centrom za ekotoksikološka istraživanja, Institutom za javno zdravlje Crne Gore i Institutom za strateške studije i projekcije).

1. PROGRAM ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Organizacija i poslovi sistema zvanične statistike, prikupljanje, obrada i čuvanje statističkih podataka i druga pitanja od značaja za zvaničnu statistiku, uspostavljeni su Zakonom.

Na osnovu člana 21 i 22 Zakona definišu se aktivnosti zvanične statistike za petogodišnji period, zasnovane na Programu, a u skladu sa Strategijom razvoja zvanične statistike 2014 – 2018. godine. Program je pripremila Uprava za statistiku, u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, Centralnom bankom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Ministarstvom nauke, Komisijom za tržište kapitala, Poreskom upravom Crne Gore, Institutom za javno zdravlje Crne Gore, Upravom carina, Fondom za zdravstveno osiguranje, Fondom penzijskog i invalidskog osiguranja. Program se temelji na potrebama korisnika, ali i zahtjevima Evropske unije koji su navedeni u EUROSTAT-ovom dokumentu Statistical Requirements Compendium.

Na nivou statističkog sistema Crne Gore, u okviru Programa definisana je 289 statističkih aktivnosti različite periodičnosti sprovođenja, od kojih je u nadležnosti Uprave za statistiku 236 (ili 82%), dok su drugi proizvođači zvanične statistike definisali 53 (ili 18%) statističkih aktivnosti, koje su na godišnjem nivou realizovane kroz Godišnji plan zvanične statistike. Detaljan pregled statističkih aktivnosti dat je u tabeli 1. Na nivou statističkog sistema Crne Gore planirana statistička istraživanja, shodno Programu zvanične statistike 2014 – 2018 su realizovana na godišnjem nivou u skladu sa Godišnji planom zvanične statistike.

Oblast zvanične statistike shodno Programu, podijeljena je u pet domena i shodno tome definisane su statističke aktivnosti (289): Demografska i socijalna statistika (82); Makroekonomska statistika (62); Poslovna statistika (71); Statistika poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (54) i Životna sredina i višedomenska statistika (20), grafički pregled dat je u grafikonu 1.

Analizirajući statističke aktivnosti po periodičnosti najveći broj istraživanja ima godišnju dinamiku sprovođenja 159 (ili 55%), kvartalnu 42 (ili 15%), mjesečnu 34 (ili 12%), trogodišnju 28 (ili 10%), dvogodišnju 10 (ili 4%), grafički pregled dat je u grafikonu 2.

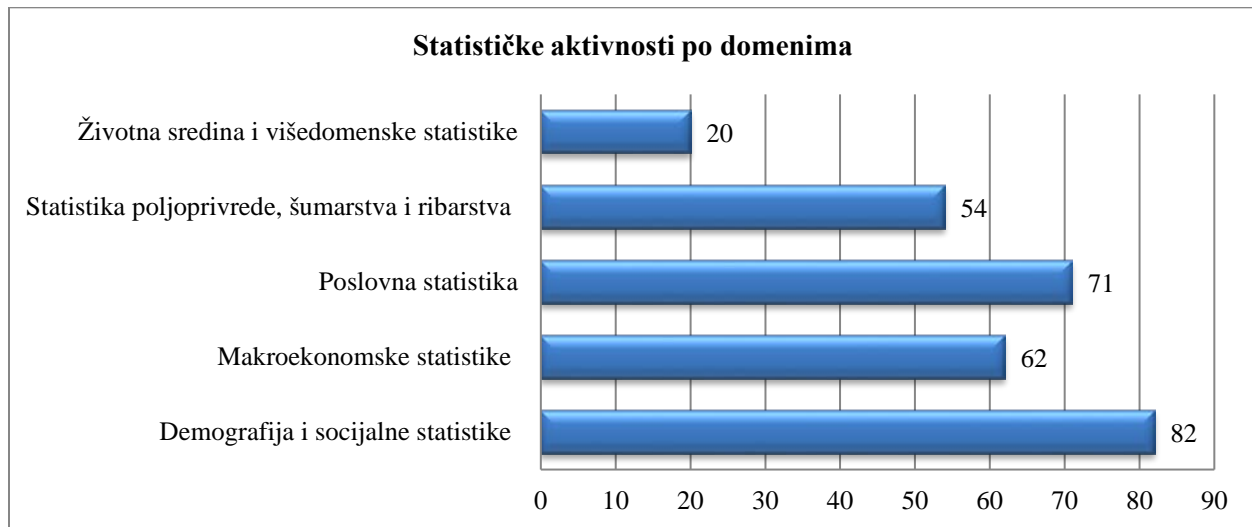
IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Tabela 1. Prikaz ukupnog broja statističkih aktivnosti definisanih Programom, a realizovanih na godišnjem nivou kroz Godišnji plan zvanične statistike.

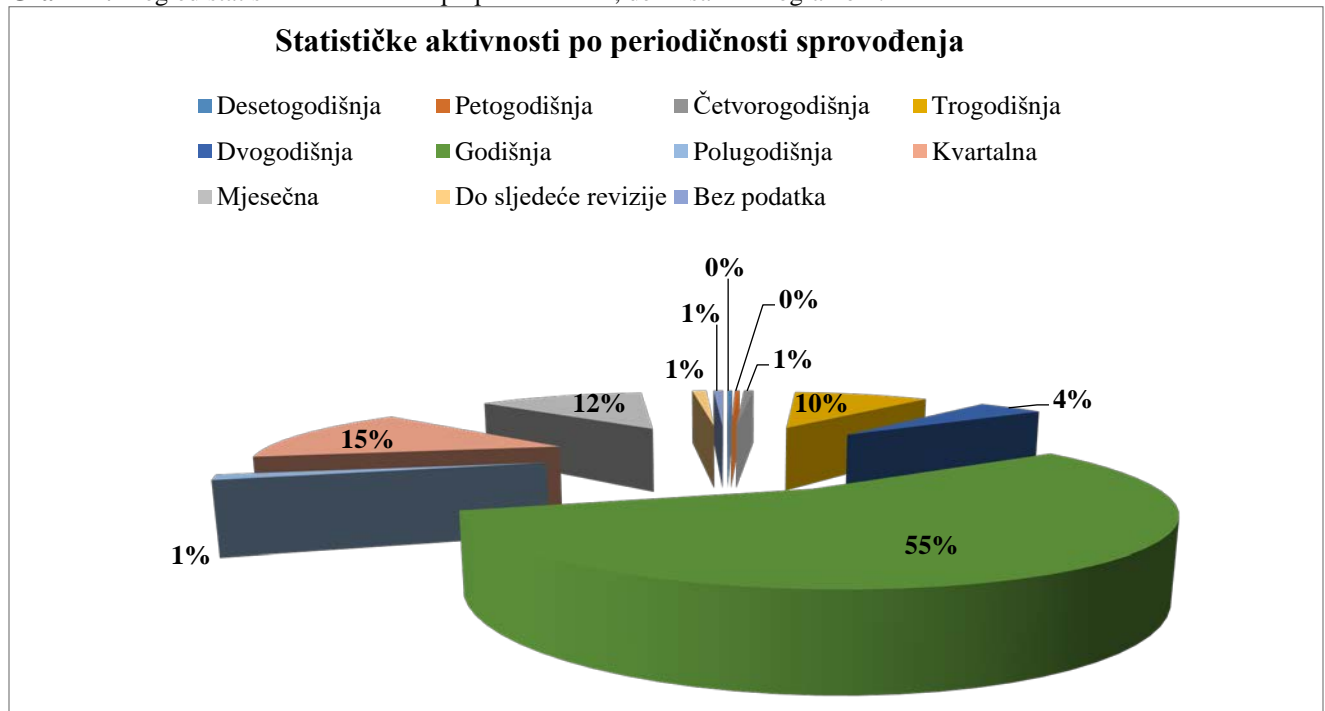
Red.br	Naziv proizvođača zvanične statistike	Planirane statističke aktivnosti petogodišnjim Programom	Godišnji plan zvanične statistike 2014	Godišnji plan zvanične statistike 2015	Godišnji plan zvanične statistike 2016	Godišnji plan zvanične statistike 2017	Godišnji plan zvanične statistike 2018
1	Uprava za statistiku	236	171	189	159	166	173
2	Ministarstvo finansija	5	5	6	6	5	5
3	Centralna banka Crne Gore	10	8	9	9	8	10
4	Institut za javno zdravlje Crne Gore	15	11	16	16	16	16
5	Poreska uprava	5	2	6	12	12	6
6	Komisija za tržište kapitala	6	3	3	3	3	3
7	Fond za zdravstveno osiguranje	2	2	2	2	2	2
8	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	2	2	2	2	2	2
9	Uprava carina	1	1	1	1	1	1
10	Ministarstvo nauke				1	2	2
11	Uprava za nekretnine	1					
12	Ministarstvo finansija i Poreska uprava	1					
13	Ministarstvo finansija Crne Gore, Uprava za statistiku	1					
14	Uprava za statistiku i CBCG	1					
15	Uprava za statistiku, Ministarstvo finansija	1					
16	Uprava za statistiku, Ministarstvo finansija i Poreska uprava	2					
	UKUPNO	289	205	234	211	217	220

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Grafik 1. Pregled statističkih aktivnosti po domenima, definisanih Programom.

Grafik 2. Pregled statističkih aktivnosti po periodičnosti, definisanih Programom.

Uz saglasnost i podršku EUROSTAT-a, Uprava za statistiku je u okviru IPA II višekorisničkog programa (2014-2018.) postao direktan nosilac „GRANT ugovor-a“, čija je implementacija počela 2015. godine. Poseban značaj ovog tipa ugovora ogleda se u dijelu da se namijenjena

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

sredstva IPA višekorisničkih projekata dodjeljuju direktno nacionalnoj statističkoj instituciji na upravljanje. Posebno ističemo da ovaj vid ugovora omogućava dodatna finansijska sredstva za Upravu, koja znatno utiču na brži razvoj zvaničnog statističkog sistema. U cilju efikasnog korišćenja donatorskih sredstava kroz GRANT ugovore Uprava je u toku 2015. godine uspostavila sistem za pripremu i implementaciju GRANT ugovora. Koordinaciju i monitoring sistema vrši Odjeljenje za implementaciju međunarodnih statističkih projekata. U periodu 2014-2018 godine su na uspješan način realizovana dva višekorisnička programa u vidu GRANT ugovora.

Pored višekorisničkih programa Uprava je implementirala dva IPA nacionalna projekta koja su obuhvatila sve statističke oblasti i čija je implementacija znatno uticala na unapređenje zvaničnog statističkog sistema u Crnoj Gori. Implementirani projekti su:

- IPA 2010 Nacionalni projekat koji je počeo maja 2013. godine do maja 2015. godine.
- IPA 2013 Nacionalni projekat koji je počeo 12. februara 2016. godine, u trajanju od 18 mjeseci.

Uprava za statistiku je u prethodnom periodu pored IPA programa implementirala i veliki broj drugih međunarodnih projekata. Od 2014. godine do danas Uprava je implementirala sledeće projekte:

- U septembru 2014. godine potpisan je sporazum između UNDP-a i Uprave sa ciljem realizacije projekta “Dvogodišnje ažuriranje izvještaja o klimatskim promjenama” u trajanju od 8 mjeseci. Uprava za statistiku je u toku 2017. godine nastavila saradnju sa Kancelarijom Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) povodom realizacije projekta Biannual update report (BUR) koji se odnosi na ažuriranje dvogodišnjeg Izvještaja o klimatskim promjenama. Projekat je realizovan u periodu od 27. jula do 15. decembra 2017. godine Uprava je angažovana kao jedan od više implementacionih partnera a cilj samog projekta je pružanje podrške Crnoj Gori na integrisanju preporuka vezanih za klimatske promjene u nacionalne i sektorske razvojne politike kroz proces jačanja institucionalnih i tehničkih kapaciteta koji je dijelom započet kroz izradu Nacionalnih izvještaja o klimatskim promjenama.
- Na inicijativu Sekretarijata Energetske zajednice, a u okviru projekta jačanja kapaciteta energetske statistike, Uprava za statistiku je sproveo godišnje istraživanje o potrošnji energenata u industriji, javnom i komercijalnom sektoru u 2014. godini. Na osnovu

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

prijedloga Uprave za od 1. decembra 2014. godine, Sekretarijat Energetske zajednice je odobrio finansiranje projekta u iznosu predviđenog budžeta, uključujući tehničku pomoć konsultanta koji je vršio nadzor nad implementacijom projekta. Tehničku pomoć i praćenje korišćenja dodijeljenih sredstava radi realizacije projekta vršio je Energetski institut “Hrvoje Požar” iz Zagreba na osnovu ugovora br. UG-15-00034;

- Uprava za statistiku je u saradnji sa UNICEF-om koordinirala prikupljanje podataka na godišnjem nivou za potrebe ažuriranja TransMonEE baze podataka. TransMONEE obuhvata niz podataka od značaja za socijalna i ekonomska pitanja važna za položaj i dobrobit djece, mladih i žena na nivou CEE/CIS država (države Centralne i Istočne Evrope i Zajednice nezavisnih država). Koordinator prikupljenja podataka za ažuriranje TransMONEE baze je Uprava, a prikupljanje podataka se vrši na međinstitucionalnom nivou u saradnji sa više institucija. U okviru saradnje koje je ostvarena sa UNICEF-om Uprava je na godišnjem nivou pripremala i Analitičke izvještaje za Crnu Goru u različitim interesnim domenima;
- Uprava za statistiku je na zahtjev Ministarstva rada i socijalnog staranja sproveo istraživanje „Put od škole do zaposlenja“ prema projektu Međunarodne organizacije rada. Uprava je potpisala sporazum sa Međunarodnom organizacijom rada UNDP-a na period maj - decembar 2015. godine. Uprava je preuzela ulogu sprovođenja istraživanja i dostavljanja njegovih rezultata Međunarodnoj organizaciji rada. Ciljna grupa istraživanja su mladi starosti od 15 - 29 godina kao i vrijeme i aktivnosti koje oni provode od momenta izlaska na tržište rada pa do pronalaska „stabilnog“ posla. Projektne aktivnosti su završene shodno planu i podaci su dostavljeni Međunarodnoj organizaciji rada u planiranom roku;
- U toku 2018. godine Uprava je implementirala MICS istraživanje razvijeno od strane UNICEF-a. MICS istraživanje u Crnoj Gori 2018 i MICS istraživanje u romskim naseljima u Crnoj Gori 2018 su realizovani, kao dio šestog ciklusa MICS istraživanja (MICS6). Ovo istraživanje pruža informacije o djeci i ženama i mjeri ključne indikatore koji omogućavaju praćenje napretka u odnosu na Ciljeve održivog razvoja (SDG), EU integracije i druge međunarodne obaveze.

1.1. OPŠTI RAZVOJNI CILJEVI ZVANIČNE STATISTIKE

U navedenom petogodišnjem periodu definisane su aktivnosti zvanične statistike, kroz pregled razvojnih ciljeva zvanične statistike koje se odnose na:

1. Usklađivanje zvanične statistike Crne Gore sa pravnim poretkom Evropske unije, koji se odnosi na zvaničnu statistiku:

Pregovori u okviru Poglavlja 18 – Statistika, obuhvataju usklađivanje crnogorskih pravnih propisa s pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike. Ova oblast se smatra naročito značajnom zato što će pozitivne promjene koje će proisteći iz uspješnog procesa pregovora kao rezultat imati bolji kvalitet, dostupnost i vjerodostojnost statističkih podataka, kao osnove za kreiranje javnih politika. Tokom prethodnog perioda nastavljen je rad na ispunjenju završnih mjerila Poglavlja 18 – Statistika u sljedećim oblastima: makroekonomska statistika, nacionalni računi i cijene; poljoprivreda i životna sredina; poslovne statistike - turizam, energetika, industrija, građevinarstvo, saobraćaj, statistika uslova života i statistika inovacija.

Nastavljeno je dostavljanje ključnih podataka u skladu sa detaljnim opisom izvora i metoda u cilju postizanja transparentnosti procesa i kvaliteta podataka uz postizanje većeg nivoa usaglašenosti sa EU zakonodavstvom – postignut je veći nivo metodološke usklađenosti svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore u skladu s pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa ESA 2010. Ovim je obezbijeđen značajan broj dodatnih inputa za popunjavanje ključnih tabela definisanih mjerilima za zatvaranje poglavlja. Podaci najznačajnijih makroekonomskih pokazatelja dostavljeni su u skladu sa dokumentom GNI Inventory čime je ispunjen značajan nivo obaveza prvog mjerila.

Dostignut je najviši nivo kvaliteta u skladu sa Kodeksom prakse evropske statistike, koji se bazira na 15 principa (nezavisnost, objektivnost, bezbjednost, adekvatnost resursa, relevantnost, itd.). Kodeks je prihvaćen kroz Zakon, zbog čega je od strane EK ocijenjen kao potpuno usklađen s pravnom tekovinom EU. Stepenn usklađenosti/primjene potvrđen je i kroz održanu misiju procjene Peer Review, koja je održana krajem 2018. godine, a koja je pokazala da je postignut najviši nivo kvaliteta u skladu sa Kodeksom prakse evropske statistike i svim definisanim principima evropske statistike.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Svi podaci su dostavljeni u propisanim vremenskim rokovima u skladu s Programom transmisije ESA2010, kao i kroz definisani softver za prenos podataka (e-Damis). Postavljena infrastruktura u Upravi za statistiku je dodatno ojačana i podaci se dostavljaju EUROSTAT-u.

Nova radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, za oblast pravne tekovine Evropske unije, koja se odnosi na pregovaračko Poglavlje 18 - Statistika, formirana je 26. jula 2018. godine, Odlukom Vlade Crne Gore. Radnu grupu čini 28 članova, koji su predstavnici Uprave za statistiku, drugih proizvođača zvanične statistike, rukovodioci administrativnih izvora podataka, akademske zajednice i civilnog sektora.

Pored učešća u Poglavlju 18 - Statistika, predstavnici Uprave za statistiku aktivno učestvuju u procesu usklađivanja ostalih poglavlja. Uprava za statistiku član je 11 radnih grupa ostalih pregovaračkih poglavlja, shodno novim Odlukama Vlade koje su usvojene u toku 2018. godine:

- 1) Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj;
- 2) Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor;
- 3) Poglavlje 13 – Ribarstvo;
- 4) Poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna politika;
- 5) Poglavlje 18 – Statistika;
- 6) Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje;
- 7) Poglavlje 20 – Preduzetnička i industrijska politika;
- 8) Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata;
- 9) Poglavlje 25 – Nauka i istraživanje;
- 10) Poglavlje 30 – Vanjska politika;
- 11) Poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe.

Uprava za statistiku je definisala zakonodavne, strateške i administrativne okvire sa aspekta postojećeg stanja i budućih planova u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji za period 2014 - 2018. godine. Sve definisane aktivnosti implementirane su u skladu sa definisanim rokovima. Ova aktivnost podrazumijevala je i ocjenu relevantnosti dodijeljenih celexa, kako Poglavlju 18 – Statistika, tako i celexa u drugim poglavljima, koji su dodijeljeni drugim pregovaračkim poglavljima, a tiču se zvanične statistike.

Uprava za statistiku je pripremila *Informaciju o planu ispunjenja završnih mjerila za zatvaranje pregovora u pregovaračkom Poglavlju 18 - Statistika*, čime su definisane ključne aktivnosti na ispunjenju završnih mjerila, kao i ključni izazovi za dalji proces integracija. Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila za zatvaranje pregovora u pregovaračkom Poglavlju 18 - Statistika, usvojena je od strane Vlade Crne Gore 26. 07. 2018. godine.

2. Upravljanje kvalitetom kroz praćenje primjene Kodeksa prakse evropske statistike:

Uprava za statistiku je snažno posvećena kvalitetu rezultata zvanične statistike i tokom navedenog petogodišnjeg perioda usvojila je novu politiku kvaliteta, koja se u potpunosti oslanja na Kodeks prakse evropske statistike i principe Upravljanja ukupnim kvalitetom (eng. Total Quality Menagment – TQM model). Sa tim u vezi na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku objavljena su sljedeća usvojena dokumenta:

- *Deklaracija o posvećenosti povjerenju u zvaničnu statistiku* (usvojena na 64. sjednici Vlade Crne Gore od 22. februara 2018. godine);
- *Deklaracija kvaliteta* donijeta u svrhu obezbjeđenja kvaliteta rezultata zvanične statistike, koja je u skladu sa Politikom kvaliteta i principima zvanične statistike Crne Gore. Svrha zvanične statistike jeste kontinuiran razvoj, proizvodnja i diseminacija statističkih podataka u skladu sa Kodeksom prakse evropske statistike;
- *Politika kvaliteta* je dokument u kome je definisano na koji način Uprava za statistiku obezbjeđuje kvalitet, oslanjajući se na misiju i viziju, kao i operativne ciljeve;
- *Politika diseminacije* je ključni dokument Uprave za statistiku, koji se odnosi na diseminaciju rezultata zvanične statistike. Na osnovu nje se definišu svi strateški akti i dokumenta, u oblasti diseminacije sa ciljem da se korisnicima približe aktivnosti u oblasti diseminacije;
- *Strategija upravljanja kvalitetom*, kao strateški razvojni dokument iz oblasti obezbjeđenja kvaliteta u statističkom sistemu Crne Gore, čija je svrha implementacija i primjena principa Upravljanja ukupnim kvalitetom (principi TQM modela);
- *Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom*, pruža zaposlenima, praktične sugestije za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom. Usmjeren je da obezbijedi smjernice za implementaciju ciljeva upravljanja kvalitetom u Upravi za statistiku;

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

- *Implementacioni plan* za sprovođenje politike kvaliteta stvara predušlove za adekvatnu realizaciju principa Upravljanja ukupnim kvalitetom u Upravi za statistiku;
- *Politika revizije* koja utvrđuje opšta pravila revizije objavljenih rezultata zvanične statistike, način informisanja korisnika u vezi sa mogućim uzrocima revizija, kategorizaciju revizija i dokumentaciju, koja pokriva sve aspekte revizija. Važno je naglasiti da se revizije sprovode u interesu korisnika, jer je primarni cilj statistike da blagovremeno obezbijedi podatke, koji su pouzdani u onoj mjeri koliko to dozvoljavaju raspoloživi izvori podataka. U skladu sa Politikom revizije usvojena je i ***Procedura o neplaniranim revizijama i Uputstvo za pripremu i objavljivanje Kalendara statističkih podataka.***

Navedeni strateški dokumenti su dostupni korisnicima rezultata zvanične statistike na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku www.monstat.org.

U okviru definisane politike kvaliteta, razvijen je i sistem za izvještavanje o kvalitetu, prema kojem je definisan ***Obrazac i Uputstvo za popunjavanje Izvještaja o kvalitetu prema korisnicima i proizvođačima.*** Ovaj sistem predstavlja instrument za praćenje relevantnog skupa indikatora kvaliteta, za određeni period, a sve u cilju identifikovanja područja za koje je potrebno unaprjeđenje kvaliteta. Za implementaciju izvještaja koristi se EUROSTAT-ov priručnik i vodič „*ESS handbook for Quality reports*“.

U okviru definisane politike kvaliteta, Uprava za statistiku prvi put je sprovela:

- *Istraživanje o zadovoljstvu korisnika* koje ima za cilj da utvrdi zadovoljstvo korisnika kvalitetom statističkih podataka i definisanje novih potreba korisnika. Indikatori koji se dobiju ovim istraživanjem omogućiće proizvođačima zvanične statistike da realnije sagledaju potrebe korisnika;
- *Istraživanje o zadovoljstvu zaposlenih* koje ima za cilj da prati nivo zadovoljstva zaposlenih u kontinuitetu. Dinamika sprovođenja istraživanja je dvogodišnja.

Uvođenjem sistema upravljanja kvalitetom, politike kvaliteta, unaprjeđuje se kvalitet statističkih procesa, krajnji rezultati i zadovoljstvo korisnika. Aktivnosti na stalnom poboljšanju u okviru koherentnog i uređenog sistema dovode do veće efikasnosti procesa proizvodnje i povećanja kvaliteta samih statističkih rezultata.

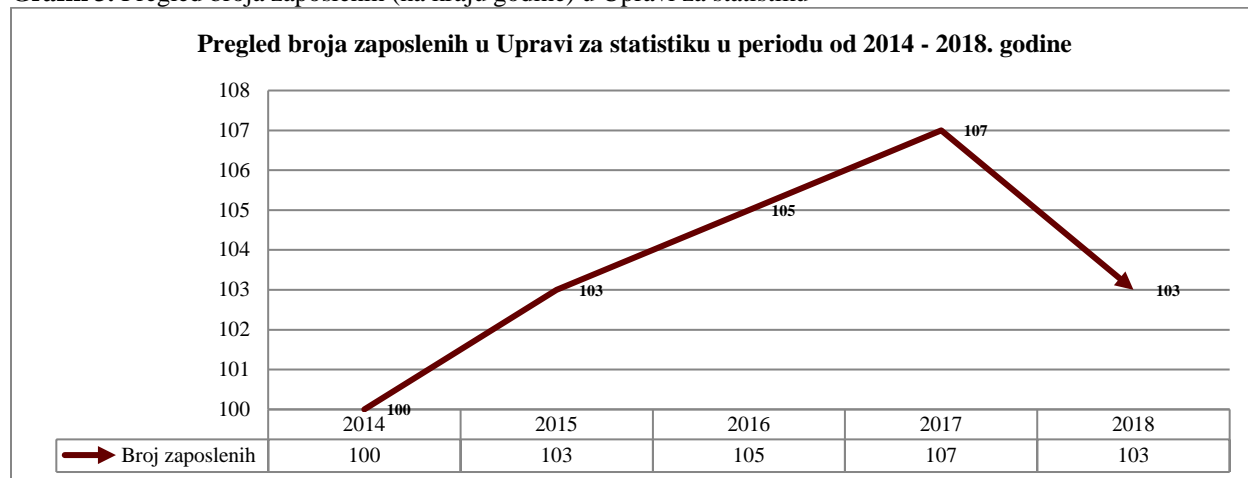
IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

U periodu od 29. 10. - 02. 11. 2018. godine organizovana je Peer Review misija EUROSTAT-a, koja je imala za cilj da utvrdi nivo usklađenosti statističkog sistema Crne Gore sa Kodeksom prakse evropske statistike. Ovoj misiji prisustvovalo je oko 80 predstavnika Uprave za statistiku, drugih proizvođača zvanične statistike, rukovaoca administrativnih izvora podataka, korisnika podataka, međunarodnih organizacija i medija sa kojima su experti angažovani ovim povodom održali sastanke. Osnovni zaključci ove misije pokazali su da Uprava za statistiku i statistički sistem Crne Gore ima u potpunosti usklađen zakonski okvir, obezbjeđuje profesionalnu nezavisnost uz visok nivo kvaliteta, povjerljivost podataka i nepristrasnost u radu.

3. Jačanje administrativnih kapaciteta kroz kontinuirani razvoj ljudskih potencijala, kako bi se obezbijedila održivost zvanične statistike:

Važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za statistiku (broj: 01-2338 od 04. 09. 2014. godine) predviđeno je 200 službeničkih i namješteničkih radnih mjesta. Trenutni broj zaposlenih u Upravi za statistiku je 103 izvršioca.

Grafik 3. Pregled broja zaposlenih (na kraju godine) u Upravi za statistiku

Na početku 2014. godine u Upravi za statistiku su zaposlena ukupno 104 izvršioca; fluktuacije zaposlenih su zapažene tokom posmatranog petogodišnjeg perioda usljed odlaska zaposlenih u penziju ili sporazumnog raskida radnog odnosa (bio je prisutan značajan odliv visoko-stručnih i obučenih statističara zbog boljih uslova u privatnom sektoru). Na kraju 2014. godine u Upravi za statistiku je zaposleno ukupno 100 izvršilaca.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Na osnovu javnog konkursa 2015. godine u Upravi za statistiku imenovana su dva pomoćnika direktora/ice - visoko rukovodni kadar i zaposlena četiri izvršioca na neodređeno vrijeme i jedan izvršilac na određeno vrijeme - pripravnik, ali tokom godine Upravu za statistiku napustila su tri izvršioca (starosna penzija). Na kraju 2015. godine u Upravi za statistiku su zaposlena ukupno 103 izvršioca.

Na osnovu javnog oglasa 2016. godine u Upravi za statistiku je zaposleno pet izvršioca na neodređeno vrijeme, ali u istom periodu, tri izvršioca su napustila Upravu za statistiku (starosna penzija, istek pripravničkog staža i sporazumni raskid radnog odnosa). Na kraju 2016. godine u Upravi za statistiku je zaposleno ukupno 105 izvršilaca.

Na osnovu javnog oglasa 2017. godine u Upravi za statistiku je zaposleno pet izvršilaca na neodređeno vrijeme. Tokom 2017. godine Upravu za statistiku su napustila tri izvršioca (invalidska penzija i sporazumni raskid radnog odnosa). Na kraju 2017. godine u Upravi za statistiku je zaposleno ukupno 107 izvršilaca.

Tokom 2018. godine Upravu za statistiku su napustila četiri izvršioca (smrtni slučaj, starosna penzija, sporazumni raskid radnog odnosa i prestanak mandata). Na kraju 2018. godine u Upravi za statistiku su zaposlena ukupno 103 izvršioca.

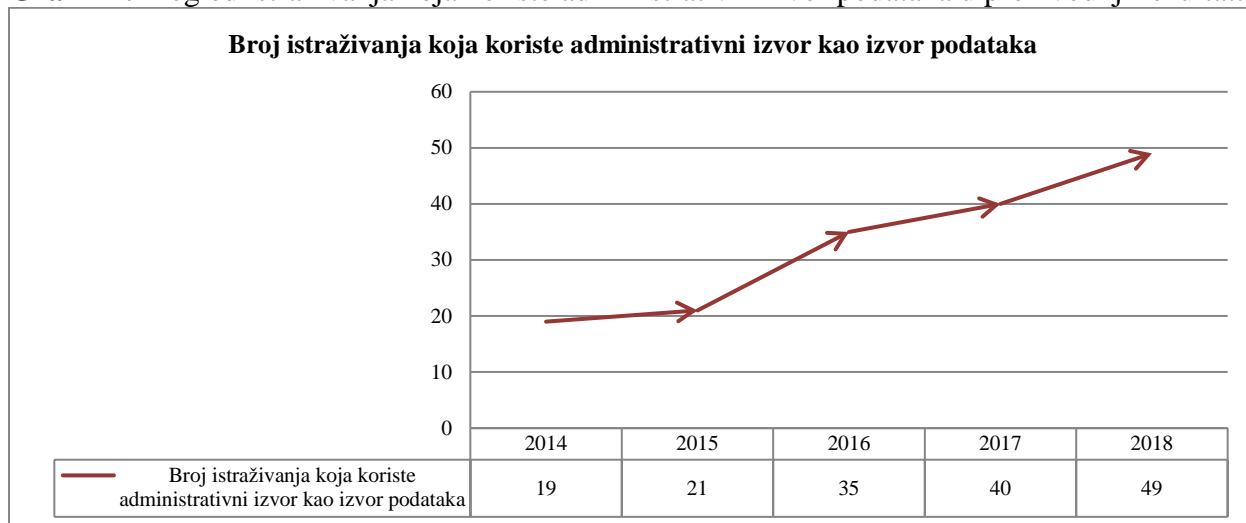
Zaključkom Vlade Crne Gore (broj: 07-3481 od 06. jula 2018. godine), donijet je Plan optimizacije javne uprave Crne Gore 2018 - 2020, po kojem se obustavlja zapošljavanje, zasnivanjem radnog odnosa na neodređeno i određeno vrijeme do 01. jula 2019. godine.

4. Veće korišćenje administrativnih izvora u cilju smanjenja troškova i smanjenja opterećenosti izvještajnih jedinica:

Međuinstitucionalna saradnja sa drugim proizvođačima zvanične statistike i rukovaocima administrativnih izvora podataka, od posebnog su značaja za proces usaglašavanja crnogorskog sa evropskim zakonodavstvom, u cilju koherentnosti i cjelovitosti sistema, kao i primjene standardnih klasifikacija i definicija u proizvodnji statističkih rezultata.

Uprava za statistiku je u proteklom periodu potpisala 22 sporazuma o saradnji sa rukovaocima administrativnih podataka i tako umanjila procenat korišćenja PAPI metoda (popunjavanje podataka putem papira i olovke), a povećala primjenu korišćenja administrativnih izvora na 22% u 2019. godini, sa 9% u 2014. godini.

Grafik 4. Pregled istraživanja koja koriste administrativni izvor podataka u proizvodnji rezultata

Operativni cilj, definisan Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine „*Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike*“ je samo nastavak cilja definisanog prethodnom Strategijom razvoja zvanične statistike, kojim se želi postići veće korišćenje administrativnih izvora.

5. Poboljšanje organizacije i kontrole statističkih procesa uvođenjem modernih tehnologija:

Uprava za statistiku je tokom posmatranog petogodišnjeg perioda modernizovala prikupljanje podataka uvođenjem dva metoda: CAWI (popunjavanje podataka putem interneta) i CAPI (prikupljanje podataka uz korišćenje laptopa, netbooka i sl.).

- CAWI metod prikupljanja podataka (eng. Computer-Assisted Web Interview) podrazumijeva elektronske upitnike, gdje su izvještajne jedinice pravna lica. Razvijen je web portal za unos elektronskih upitnika. Portalu se pristupa preko web adrese <http://upitnik.monstat.org/unos/>. Popunjavanjem upitnika na web stranici, izvještajna jedinica direktno unosi podatke u bazu podataka, tako da nije potrebno naknadno unošenje. Ova metoda prikupljanja podataka je razvijena u sljedećim statističkim oblastima: Energetici, Poljoprivredi, Turizmu i ugostiteljstvu i Unutrašnjoj trgovini;
- CAPI metod prikupljanja podataka (eng. Computer Assisted Personal Interviewing) podrazumijeva prikupljanje podataka korišćenjem laptopova. Ova metoda se sprovodi kod anketnih istraživanja, gdje su izvještajne jedinice domaćinstva. Ova metoda

prikupljanja podataka je razvijena u sljedećim statističkim oblastima: Poljoprivredi, Ekonomskim računima u poljoprivredi i statistici Informaciono - komunikacionih tehnologija.

6. Jačanje koordinacione uloge Uprave za statistiku u statističkom sistemu:

U cilju efikasnije koordinacije zvaničnog statističkog sistema, većeg korišćenja administrativnih izvora i smanjenja troškova u Upravi za statistiku osnovan je novi Sektor za koordinaciju statističkih izvora podataka. Primarna uloga Sektora je koordinacija statističkim sistemom, odnosno saradnja sa drugim proizvođačima zvanične statistike, saradnja sa rukovaocima administrativnih izvora podataka i saradnja sa biznis sektorom, a sve u cilju većeg kvaliteta izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike.

Kontinuirana unaprjeđenja međusobne saradnje sa drugim proizvođačima zvanične statistike i rukovaocima administrativnih izvora podataka, od posebnog su značaja za proces usaglašavanja crnogorskog zakonodavstva sa EU zakonodavstvom u cilju koherentnosti i cjelovitosti sistema, kao i primjene standardnih klasifikacija i definicija u formiranju statističkih pokazatelja.

Na ovaj način ojačana je koordinaciona uloga statističkog sistema kroz:

- pregovaračku strukturu koja je formirana za Poglavlje 18 - Statistika;
- strukturu za proizvodnju rezultata zvanične statistike definisanu Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine, a u skladu sa Programom. U tom smislu, jedan od pokazatelja u ovoj oblasti je veća dostupnost indikatora i poboljšan plasman Crne Gore u bazi indikatora sa UN liste indikatora održivog razvoja i
- unaprjeđenju saradnje sa drugim proizvođačima zvanične statistike.

Uprava za statistiku je u toku 2017. godine sprovodila aktivnosti, koje su se odnosile na sagledavanje mogućnosti realizovanja registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine u Crnoj Gori. Važna aktivnost je utvrđivanje raspoloživosti i kvaliteta podataka u postojećim registrima, prvenstveno Centralnom registru stanovništva, koji je od januara 2017. godine, u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Kao prepreka za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika, prepoznat je problem kolizije zakonskih normi od kojih će zavisiti uspješnost registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine, što je ukazano i od strane

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

visokih zvaničnika Evropske komisije, predstavnicima Vlade Crne Gore. Otklanjanje kolizije zakonskih normi, koje trenutno onemogućavaju pristup postojećim registrima i time dovode u pitanje realizaciju registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine je prvi korak ka rješavanju ove problematike.

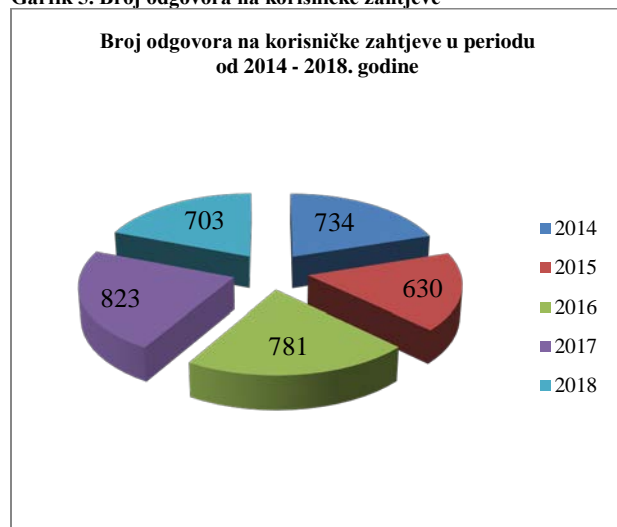
Kako bi Uprava za statistiku ostvarila pravo korišćenja neophodnih podataka iz administrativnih izvora podataka sa identifikatorima, kao i pravo integracije tih administrativnih izvora sa zvaničnom statistikom, koji su potrebni za razvoj, proizvodnju i diseminaciju zvanične statistike tokom 2017. godine, predložene su izmjene niza zakona (Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, Zakona o strancima i Zakona o Centralnom registru stanovništva). Važno je istaći značaj pristupa ovim podacima, koji će omogućiti sprovođenje registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine, a ujedno označiti da su državne institucije na dobrom putu da postignu veći kvalitet državnih evidencija. To će biti značajan korak na putu evropskih integracija za sva poglavlja pregovaračkog procesa. Uprava za statistiku je institucija čiji se rad zasniva na Zakonu, koji je u potpunosti u skladu sa evropskim standardima i posvećen je zaštiti individualnih podataka. U skladu sa tim, druga aktivnost koja se odnosila na sprovođenje registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine je uspostavljanje Registra kućnih brojeva, ulica i trgova (Adresni registar) u nadležnosti Uprave za nekretnine. Navedeni registar, obezbijediće povećanje kvaliteta rada i smanjenje troškova poslovanja velikog broja institucija na državnom i lokalnom nivou, javnih i privatnih preduzeća, ali isto tako omogućiće se svim zainteresovanim korisnicima, lakši i brži pristup potrebnim podacima. Oblasti u kojima se posebno prepoznaje značaj uspostavljanja Registra kućnih brojeva, ulica i trgova (Adresni registar) su: demografska, ekonomska i teritorijalna statistika; prostorno planiranje; obavljanje poslova iz nadležnosti: policije, vojske, turizma, zdravstva, obrazovanja i drugih. Registar je važan i za unaprjeđenje e-Uprave. Vlada Crna Gore je formirala Komisiju, koja se bavi praćenjem rada ovih aktivnosti. Na osnovu nacionalnog zahtjeva za podacima o iseljenicima Uprava za statistiku je u prethodnom periodu uspostavila saradnju sa Upravom za dijasporu. Tema saradnje se odnosi na izradu metodologije, koja će omogućiti proizvodnju podataka o iseljenicima, u skladu sa Zakonom o saradnji Crne Gore sa iseljenicima (“Sl. list Crne Gore”, br. 47/15), koristeći postojeće evidencije.

7. Razvoj diseminacije u skladu sa razvojem informacionih tehnologija i jačanje komunikacije sa korisnicima:

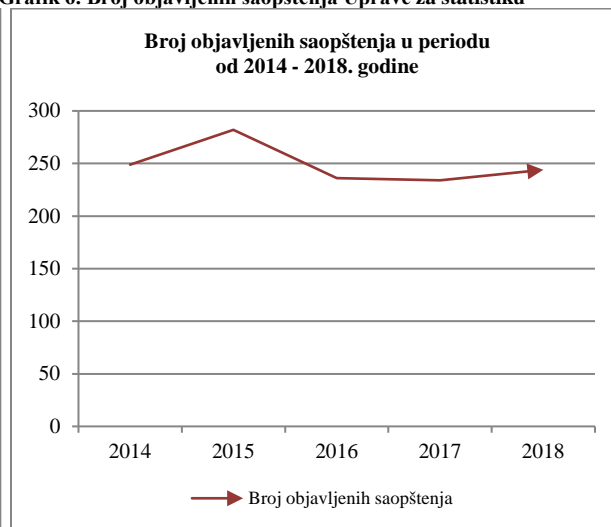
Unaprjeđenje diseminacije i pristupa korisnicima je jedan od strateških ciljeva Uprave za statistiku za period 2014 - 2018. godine. Rezultati strateškog rada na unaprjeđenju načina diseminacije zvaničnih statističkih podataka, kao i odnosa sa korisnicima tokom petogodišnjeg perioda vidljivi su kroz sljedeće aktivnosti:

- *unaprijeđen je prikaz podataka na zvaničnoj internet stranici Uprave za statistiku:* omogućen je odabir podataka prema zadatim kriterijumima, download podataka u excel, pdf i xml formatu. Takođe je omogućen i grafički prikaz odabranih podataka;
- *štampano je i objavljeno 25 publikacija, objavljeno je 996 saopštenja* u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici u periodu od 2014 - 2018. godine;
- *odgovoreno je ukupno na 2.937 korisničkih zahtjeva.*

Grafik 5. Broj odgovora na korisničke zahtjeve

Grafik 6. Broj objavljenih saopštenja Uprave za statistiku

Uprava za statistiku je po prvi put u 2017. godini realizovala Istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Rezultati istraživanja služe kao osnova za kontinuirani rad na poboljšanju kvaliteta podataka i usluga, kao i za izradu akcionih planova u oblasti obezbjeđenja kvaliteta rada Uprave za statistiku. Ujedno, ovo istraživanje predstavlja korak u jačanju komunikacije sa korisnicima podataka u cilju upoznavanja njihovih potreba. Na osnovu dobijenih rezultata Uprava za statistiku je uradila *Akциони plan za implementaciju sugestija*, koje su korisnici dali u cilju

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

poboljšanja rada i usluga koje im pruža Uprava za statistiku. Ukupna prosječna ocjena zadovoljstva korisnika uslugama Uprave za statistiku na skali od 1 do 5 (1- nezadovoljan, 5- veoma zadovoljan) je 4,0, odnosno 54,2% ispitanika su zadovoljstvo Upravom za statistiku ocijenili ocjenom 4 ili više. Periodika sprovođenja istraživanja je definisana kao dvogodišnja, dok su rezultati istraživanja objavljeni na zvaničnoj internet stranici Uprave za statistiku.

Uprava za statistiku je pripremila predlog Programa zvanične statistike 2019 - 2023. godina, koji je u periodu od 31. jula do 5. septembra 2018. godine bio dostupan svim korisnicima zvanične statistike. U toku navedenog perioda korisnici su imali priliku da dostave svoje sugestije, izmjene, predloge, putem zvanične web stranice Uprave za statistiku www.monstat.org gde je kreiran baner (ikonica). Preko banera su zainteresovani korisnici mogli preuzeti predlog Programa zvanične statistike 2019 - 2023. godina, Obrazac za dostavljanje predloga, za izmjenu predloga Programa zvanične statistike 2019 - 2023. godina i Uputstvo za popunjavanje Obrasca. Ukupan broj pristiglih predloga je 66 od 42 institucije i fizičkih lica.

Ministarstvo nauke je 10. jula 2017. godine izdalo licencu za rad Upravi za statistiku za obavljanje naučno-istraživačke djelatnosti iz oblasti društvenih nauka i sa tim povrdila da je kao statistički lider dužna da sakupljanje podataka, obradu i diseminaciju crnogorske statistike obavlja na profesionalno nezavisan, transparentan i visoko stručan način.

Uprava za statistiku je kontinuirano radila na jačanju komunikacije i saradnje sa nevladinim organizacijama, kao i naučno-istraživačkim institucijama. Stoga je u prethodnom petogodišnjem periodu potpisala tri sporazuma o saradnji sa naučno-istraživačkim institucijama (Centarom za ekotoksikološka istraživanja, Institutom za javno zdravlje i Institut za strateške studije i projekcije), sa ciljem poboljšanja kvaliteta svoga rada. Proširivanje saradnje Uprave za statistiku i šire javnosti je jedan od važnih ciljeva u budućem radu, kako bi posao koji obavlja bio još transparentniji, dostupniji i vidljiviji javnosti, kako domaćoj, tako i međunarodnoj.

1.2. SEKTORSKI RAZVOJNI CILJEVI ZVANIČNE STATISTIKE

DEMOGRAFSKA I SOCIJALNA STATISTIKA

U okviru demografskih i socijalnih statistika su statistička istraživanja koja obuhvataju sljedeće statističke oblasti: stanovništvo, kulturu, pravosuđe, tržište rada, statistiku uslova života, socijalnih usluga i potrošnje domaćinstva, kao i statistiku za istraživanja o IKT-u, razvoja i inovacija.

Tabela 2. Prikaz statističkih aktivnosti definisanih Programom iz domena Demografije i socijalnih statistika

Broj stat.oblasti	Naziv statističke oblasti	Broj planiranih statističkih aktivnosti po oblastima	Broj realizovanih statističkih aktivnosti po oblastima	Proizvođač zvanične statistike
1.01.	Stanovništvo	9	9	Uprava za statistiku
1.02.	Tržište rada	8	8	Uprava za statistiku
1.03.	Obrazovanje i doživotno učenje	21	21	Uprava za statistiku
1.04.	Kultura	9	9	Uprava za statistiku
1.05.	Zdravlje i zaštita	15	15	Institut za javno zdravlje Crne Gore i Fond za zdravstveno osiguranje
1.06.	Raspodjela dohotka i životnog standarda	4	4	Uprava za statistiku
1.07.	Socijalna zaštita	12	12	Fond za zdravstveno osiguranje/Fond penzijsko osiguranja, Uprava za statistiku
1.10.	Kriminalitet i pravosuđe	4	4	Uprava za statistiku
	UKUPNO	82	82	

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta i ostvarenih rezultata u području društvenih statistika slijedi u nastavku:

1. Prelazak sa izvještajnih metoda na administrativne izvore:

Tokom petogodišnjeg izvještajnog perioda 2014 - 2018. godina u oblasti demografije i socijalnih statistika usvojeno je sedam Sporazuma o saradnji u oblasti pravosuđa, obrazovanja, elektronskih medija. Iz registra Ministarstva prosvjete koriste se podaci za proizvodnju statistike predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja. Statistika visokog obrazovanje se djelimično

proizvodi iz registra studenata Univerziteta Crne Gore. Statistika elektronskih medija je zamijenila statistiku radija i televizija, a izvor podataka je registar Agencije za elektronske medije.

2. Uspostavljanje statistike međunarodnih migracija i azila:

Statistika azila je uspostavljena i podaci se redovno dostavljaju, shodno dinamici definisanoj Regulativom 862/2007 za azil po mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici.

3. Jačanje kapaciteta u cilju efikasnije organizacije istraživanja čije su jedinice posmatranja domaćinstva u cilju povećanja stope odaziva i kvaliteta prikupljenih podataka:

U cilju boljeg kvaliteta prikupljenih podataka i povećanja stope odaziva kod istraživanja koja se sprovode u domaćinstvima greške mjerenja se uglavnom prate kroz strukturu upitnika i logičan redosljed postavljanja pitanja. Osim toga, uticaj na kvalitet ima i redovno održavanje instruktaza za anketare, kao i logička kontrola unijetih upitnika.

4. Priprema za Popis stanovništva 2021. godine:

Uprava za statistiku je u izvještajnom periodu pripremila i dostavila Vladi Crne Gore dvije informacije koje se odnose na pripremu registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine. Definisani su preduslovi za sprovođenje istog i definisane mjere za ispunjenje preduslova.

5. Harmonizacija postojećih istraživanja u skladu sa metodološkim preporukama EUROSTAT-a:

U izvještajnom periodu kontinuirano je rađeno na unaprjeđenju sadržaja podataka iz područja statistika migracija, obrazovanja, kulture i drugih društvenih statistika. Takođe:

- objavljeni su podaci relativne linije siromaštva za period od pet godina (2013 – 2017. godina) po metodologiji EUROSTAT-a (EU-SILC);
- primijenjena je nova rotaciona šema dizajna uzorka 2-(2)-2 u istraživanju Anketa o radnoj snazi;

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

- realizovano Istraživanje o troškovima rada u skladu sa dinamikom istraživanja (četvorogodišnje istraživanje);
- izvršena je analiza kvaliteta baza podataka iz administrativnih izvora u cilju sagledavanja mogućnosti da se kao izvor za proizvodnju Statistike slobodnih radnih mjesta kao i zarade iz administrativnih izvora (probna istraživanja) koriste isti.

6. Uspostavljanje ESSPROS baze podataka (Evropski sistem integrisane statistike socijalne zaštite):

Uspostavljena je saradnja sa rukovodocima administrativnih izvora podataka iz oblasti statistike socijalne zaštite – ESSPROS. Identifikovane su izvještajne jedinice, programi socijalne zaštite i izvori njihovog finansiranja u Crnoj Gori, a samim tim i prikupljeni su podaci za period od 2013 – 2017. godine.

MAKROEKONOMSKA STATISTIKA

Tokom perioda 2014 – 2018. godine sprovođile su se aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije.

Tabela 3. Prikaz statističkih aktivnosti definisanih Programom iz domena Makroekonomskih statistika

Broj stat.oblasti	Naziv statističke oblasti	Broj planiranih statističkih aktivnosti po oblastima	Broj realizovanih statističkih aktivnosti po oblastima	Proizvođač zvanične statistike
2.01.	Godišnji ekonomski računi	13	13	Uprava za statistiku/ Uprava carina
2.02.	Kvartalni računi	4	4	Uprava za statistiku/CBCG/Ministarstvo finansija
2.03.	Monetarna i finansijska statistika	11	11	CBCG/Komisija tržišta kapitala
2.04.	Statistika državnih finansija	11	11	Ministarstvo finansija/Uprava za statistiku/CBCG
2.05.	Monitoring sopstvenih resursa	3	3	Ministarstvo finansija/Poreska uprava/Uprava za statistiku
2.06.	Cijene	10	8	Uprava za statistiku
2.07.	Trgovina robom	5	4	Uprava za statistiku
2.08.	Trgovina i bilans plaćanja	5	5	CBCG
	UKUPNO	62	59	

- U okviru statističke oblasti *Godišnji ekonomski računi* realizovana su sva planirana istraživanja;
- U okviru statističke oblasti *Kvartalni računi* sva planirana istraživanja su realizovana;
- U okviru statističke oblasti *Monitoring sopstvenih resursa* Uprava za statistiku je realizovala istraživanje *Obračun makroekonomskog agregata BND-a* u okviru svoje nadležnosti;
- U okviru statističke oblasti *Cijena* realizovano je ukupno osam istraživanja, od kojih je pet redovnih i tri nova probna istraživanja. Istraživanje „*Indeks cijena stambenih objekata u ličnom vlasništvu*“ (eng. Owner Occupied Housing – OOH) nije realizovano usljed nedostatka ljudskih kapaciteta i adekvatnih administrativnih izvora podataka. Imajući u

vidu da relevantne regulative iz oblasti cijena ne zahtijevaju sprovođenje istraživanja „Izvještaj o cjenovnoj konvergenciji prema Mاستrihtskom kriterijumu“, a i usljed odsustva tražnje od strane korisnika, isto je ukinuto;

- U okviru statističke oblasti *Trgovina robom* od ukupno pet planiranih statističkih istraživanja, realizovana su četiri. Nije se radilo na uvođenju INTRASTAT sistema, jer je njegova implementacija odložena za naredni period.

1. Harmonizacija nacionalnih računa sa ESA 2010 metodologijom

Tokom 2015. godine implementirana je ESA 2010 metodologija i publikovani su podaci godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda (BDP) i Bruto nacionalnog dohotka (BND) za period 2010 - 2014. godine u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

2. Izrada prvih tabela ponude i upotrebe:

Tokom 2014. godine sprovedeno je *Istraživanje o strukturi prihoda i rashoda poslovanja privrednih subjekata i preduzetnika* (SPIR) za potrebe izrade tabela ponude i upotrebe. Rezultati navedenog istraživanja su korišćeni za izradu eksperimentalnih tabela ponude i upotrebe za referentnu 2013. godinu.

3. Unaprjeđenje obračuna kvartalnog BDP-a kroz unapređenje postojećih i razvojem novih izvora podataka:

Uveden je obračun kvartalnog BDP-a prema rashodnoj metodi u 2015. godini i implementirana je ESA 2010 metodologija u obračunu kvartalnog BDP-a u decembru 2015. godine. Kroz podršku IPA regionalnog projekta radilo se na identifikovanju administrativnih izvora i razvoju proizvodne metode za obračun kvartalnog BDP-a.

4. Razvoj koordinacije i saradnje između institucija koje u djelokrugu svog rada, prikupljaju i objavljuju makroekonomske statistike u primjeni ESA 2010 metodologije:

U maju 2016. godine potpisan je Sporazum o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika između Uprave za statistiku, Centralne banke Crne Gore i Ministarstva finansija.

5. Priprema za uvođenje INTRASTAT-a u statistici robne razmjene:

U oblasti statistike spoljne trgovine ostvaren je doprinos u metodološkom razvoju kod dva očekivana statistička rezultata: eksperimentalna obrada spoljnotrgovinske razmjene Crne Gore prema karakteristikama preduzeća za 2014. godinu i spoljnotrgovinske razmjene Crne Gore prema fakturnoj vrijednosti odnosno vrijednosti u valuti za period 2014 - 2017. godinu.

Obzirom da je INTRASTAT sistem obavezujući za zemlje članice Evropske unije, pripreme aktivnosti za rad na uvođenju nevedenog sistema u statistici spoljnotrgovinske robne razmjene biće realizovane u narednom periodu.

6. Razvoj dodatnih istraživanja iz oblasti statistike cijena

U posmatranom petogodišnjem periodu u okviru Odsjeka za statistiku cijena realizovano je ukupno 8 istraživanja od čega 5 redovnih i 3 nova pilot istraživanja. Istraživanje „*Indeks cijena stambenih objekata u ličnom vlasništvu*“ (eng. Owner Occupied Housing – OOH) nije realizovano usljed nedostatka ljudskih kapaciteta i adekvatnih administrativnih izvora podataka. Imajući u vidu da relevantne regulative iz oblasti cijena ne zahtijevaju sprovođenje istraživanja „*Izveštaj o cjenovnoj konvergenciji prema Mاستrihtskom kriterijumu*“, a i usljed odsustva tražnje od strane korisnika, isto je ukinuto.

U skladu sa Regulativama EK br. 93/2013 i 119/2013 djelimično su realizovana pilot istraživanja Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u stalnim poreskim stopama i Indeks tržišnih cijena stambenih objekata, pri čemu je u okviru tekućeg IPA projekta nastavljen rad na eksperimentalnom obračunu istih u cilju dalje harmonizacije sa evropskim standardima. Istraživanje Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u administrativnim cijenama je u potpunosti realizovano, što predstavlja još jedan iskorak u procesu usklađivanja statistike cijena sa evropskim zakonodavstvom.

POSLOVNA STATISTIKA, REGISTRI I KLASIFIKACIJE

Tokom perioda 2014 - 2018. godine sprovođile su se aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije poslovne statistike sa standardima Evropske unije.

Tabela 4. Prikaz statističkih aktivnosti definisanih Programom iz domena Poslovnih statistika, registara i klasifikacija

Broj stat.oblasti	Naziv statističke oblasti	Broj planiranih statističkih aktivnosti po oblastima	Broj realizovanih statističkih aktivnosti po oblastima	Proizvođač zvanične statistike
3.01.	Godišnja biznis statistika	6	6	Uprava za statistiku
3.02.	Kratkoročna biznis statistika	20	19	Uprava za statistiku
3.03.	Energetika	9	9	Uprava za statistiku
3.04.	Saobraćaj	23	21	Uprava za statistiku
3.05.	Turizam	10	9	Uprava za statistiku
3.06.	Biznis registar	3	3	Uprava za statistiku
	UKUPNO	71	67	

Programom u domenu Poslovnih statistika bilo je predviđeno realizovanje 71 istraživanja. Od predviđenog broja istraživanja realizovano je 67 istraživanja (94,4%), dok 4 istraživanja nijesu realizovana (5,6%). U dijelu 1.3 Realizovani rezultati zvanične statistike po oblastima (Oblast 3.) detaljno su predstavljeni ostvareni rezultati u periodu realizacije Programa, kao i razlozi nerealizacije pojedinih istraživanja.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta i ostvarenih rezultata u području poslovnih statistika, registara i klasifikacija statistike slijedi u nastavku:

1. Dalja harmonizacija kratkoročne statistike u skladu sa međunarodnim standardima

U periodu realizacije Programa, uveden je niz kratkoročnih indikatora u skladu sa osnovnom Regulativom br. 1165/98 koja definiše oblast kratkoročnih poslovnih statistika. Istraživanje u oblasti statistike ugostiteljstva je ukinuto i obuhvaćeno Istraživanjem o prometu uslužnih djelatnosti, a sve u skladu sa evropskim zakonodavstvom.

U prikupljanju podataka napravljen je prelaz sa tradicionalnog metoda (izvještajni metod putem pošte) na metod prikupljanja podataka putem internet aplikacija (e-upitnici). Elektronski upitnici

su uvedeni za istraživanja statistike trgovine na malo, statistike turizma i kratkoročne energetske statistike;

Poboljšani su statistički procesi, koji predstavljaju horizontalne aktivnosti, a koji su doprinijeli da se kvalitet kratkoročnih poslovnih statistika poboljša. Pripremljeni su metapodaci, izvještaji o kvalitetu, baze podataka za slanje EUROSTAT-u prema SDMX standardu;

Započet je proces na kalendarskom i sezonskom prilagođavanju kratkoročnih indikatora. Izvršena su kalendarska i sezonska prilagođavanja za oblast statistike građevinarstva, trgovine na malo i u oblasti uslužnih djelatnosti.

2. Nastavak aktivnosti na razvoju kvaliteta, posebno ažurnosti Biznis registra

Realizovana su četiri posebna istraživanja za potrebe ažuriranja statističkog Biznis registra. Ova statistička istraživanja su, između ostalog jedini izvor za utvrđivanje primarne djelatnosti novostvorene jedinice ili za otkrivanje promjene primarne djelatnosti važeće jedinice, kao i za utvrđivanje pripadnosti preduzeća određenoj grupi preduzeća. Sva ova istraživanja su rađena na totalnom obuhvatu i sprovedena zbog nepostojanja adekvatnih administrativnih izvora ovih podataka koji su neophodni shodno evropskom zakonodavstvu. Počelo se sa kontinuiranim radom na profilisanju kompleksnih preduzeća i Grupa preduzeća. Urađen je *Priručnik za internacionalno profilisanje*. Takođe, urađene su tri publikacije sa podacima iz statističkog Biznis registra i to:

- *Broj i struktura poslovnih subjekata u Crnoj Gori;*
- *Broj i struktura poslovnih subjekata u stranom vlasništvu u Crnoj Gori;*
- *Novoosnovani i neaktivni poslovni subjekti kao i*
- *Analiza poslovnih subjekata po opštinama i po sektorima.*

Kontinuirano se radilo na praćenju kvaliteta podataka u Biznis registru. Unaprijeđen je kvalitet podataka koji se preuzimaju iz administrativnih izvora po pitanju tačnosti i obuhvata. Dodatni izvori podataka su se koristili da bi se proširio obuhvat jedinica ili promjenljivih i vrlo je bitno to što je prethodno urađena detaljna analiza administrativnih izvora i raspoloživosti podataka i informacija koje sadrže. S obzirom da se statistički Biznis registar koristi kao okvir za uzorak za statistička istraživanja neophodno je da stvorena infrastruktura između registra i statističkih

istraživanja bude dvosmjerna, tako da se informacije iz istraživanja mogu koristiti za ažuriranje registra na isti način, kao informacije iz administrativnih izvora. Svake godine su rađeni Izvještaji o kvalitetu statističkog Biznis registra, koji su poslani EUROSTAT-u.

3. Kontinuirano praćenje i usvajanje međunarodnih statističkih klasifikacija u svim statističkim oblastima

Uvedena je klasifikacije CPA 08 – Statistička klasifikacija proizvoda po djelatnostima koja je neophodna kod proizvodnje tabela ponude i upotrebe. CPA 2008 je evropska klasifikacija koja je pandan svjetskoj Centralnoj klasifikaciji proizvoda (CPC Ver.2). Takođe je uvedena DEGURBA klasifikacija – Stepen urbanizacije koja se primjenjuje radi proizvodnje podataka na urbanom i ruralnom nivou i urađena je za šest opština.

STATISTIKA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

U periodu od 2014 – 2018. godine u oblasti statistike poljoprivrede, šumarstva i ribarstva sprovodile su se aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije sa standardima Evropske unije. Na kraju ovoga perioda statistika poljoprivrede, šumarstva i ribarstva obuhvata: proizvodnu statistiku (statistiku biljne proizvodnje, statistiku stoke, mesa i jaja, statistiku mlijeka i mliječnih proizvoda), strukturalnu statistiku, organsku statistiku, agroekološku, šumarstvo, ribarstvo, kao i agromonetarnu statistiku.

Tabela 5. Prikaz statističkih aktivnosti definisanih Programom iz domena statistike poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Broj stat.oblasti	Naziv statističke oblasti	Broj planiranih statističkih aktivnosti po oblastima	Broj realizovanih statističkih aktivnosti po oblastima	Proizvođač zvanične statistike
4.01.	Poljoprivredna proizvodnja	20	10	Uprava za statistiku
4.01	Poljoprivredna proizvodnja	1	1	Institut za javno zdravlje Crne Gore
4.02.	Poljoprivredne strukture	1	1	Uprava za statistiku
4.04.	Poljoprivredni računi i cijene	6	6	Uprava za statistiku
4.05.	Statistika šumarstva	22	21	Uprava za statistiku
4.06.	Statistika ribarstva	3	5	Uprava za statistiku
4.07.	Agro-ekološka statistika	1	1	Uprava za statistiku
	UKUPNO	54	45	

Programom zvanične statistike 2014 - 2018. godine u statističkom domenu Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva bilo je predviđeno realizovanje 54 istraživanja. Od planiranih istraživanja u nadležnosti Uprave za statistiku su 53 istraživanja od kojih je njih devet redizajnirano u 2014. godini. Redizajniranje statističkih istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje podrazumijevalo je objedinjavanje devet statističkih istraživanja u tri, zbog promjene metoda prikupljanja podataka, zbog usvajanja međunarodnih preporuka, smanjenja opterećenosti izvještajnih jedinica i povećanja broja dobijenih podataka.

U oblasti statistike šumarstva nije realizovano *Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u domaćinstvima* zbog nedostatka administrativnih kapaciteta.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Tabela 6. Pregled redizajniranih istraživanja u oblasti Poljoprivrede

Naziv planiranih statističkih istraživanja Godišnjim planom zvanične statistike za 2014. godinu	Naziv novih statističkih istraživanja u 2014. godini
Istraživanje o zasijanim površinama u jesenjoj sjetvi	Istraživanje o zasijanim površinama u proljećnoj sjetvi Istraživanje o požnjevenim površinama, ostvarenim prinosima usjeva, voća i grožđa Istraživanje o ostvarenim prinosima ranih usjeva i prognoza prinosa kasnih usjeva
Istraživanje o proizvodnji povrća i cvijeća u zaštićenom prostoru	
Istraživanje o površinama po katastarskim opštinama	
Istraživanje o površinama i zasadima na kraju prolječne sjetve	
Istraživanje o očekivanim prinosima ranih usjeva i voća	
Istraživanje o ostvarenim prinosima ranih usjeva i voća i očekivanim prinosima kasnih usjeva	
Istraživanje o očekivanim prinosima kasnih usjeva i voća	
Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa	
Istraživanje o proizvodnji i preradi južnog voća	

U oblasti statistike ribarstva jedno istraživanje je redizajnirano u tri koja su nastala, kao rezultat rada Radne grupe za Ribarstvo, shodno potpisanom Sporazumu o saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Tabela 7. Pregled redizajniranih istraživanja u oblasti Ribarstva

Naziv planiranih statističkih istraživanja	Naziv novih statističkih istraživanja
Izvještaj o ribarstvu na rijekama, jezerima i ribnjacima	Izvještaj o ribarstvu na rijekama i jezerima
	Izvještaj o uzgoju ribe u ribnjacima - akvakultura
	Izvještaj o uzgoju ribe i školjaka - marikultura

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u području poljoprivrede, šumarstva i ribarstva:

1. Upravljanje kvalitetom u skladu sa novim Kodeksom prakse evropske statistike

Statistika biljne proizvodnje

U 2014. godini promijenjen je metod prikupljanja podataka u oblasti statistike biljne proizvodnje, odnosno sa procjene, prešlo se na anketni metod, što je uslovalo smanjenje broja istraživanja. Uvođenjem tri nova uzoračka istraživanja u oblasti statistike biljne proizvodnje usvojene su međunarodne preporuke, smanjila se opterećenost izvještajnih jedinica, a povećao se broj dobijenih podataka.

U cilju usklađenosti statistike biljne proizvodnje sa Regulativom (EU) br. 543/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta o statistici usjeva, završen je preračun serije podataka za period 2007 - 2013. godine i podaci su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala. Podaci iz oblasti statistike biljne proizvodnje redovno se dostavljaju EUROSTAT-u.

U oblasti statistike biljne proizvodnje u cilju upravljanja kvalitetom urađen je prvi Izvještaj o kvalitetu za 2016. godinu za Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa. Izvještaj je objavljen na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

Statistika stočarstva

U okviru statistike stočarstva za Godišnji izvještaj o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava (Anketa o broju stoke) primijenjeno je prikupljanja podataka CAPI metodom, prvo za dvije, potom za tri opštine (Podgorica, Danilovgrad i Ulcinj). U ovoj oblasti izvršena je i modifikacija upitnika i metodologije, na predlog eksperata iz oblasti statistike stočarstva sa ciljem dobijanja potpunijih podataka i izrade bruto domaće proizvodnje mesa. Statistika stoke, mesa i jaja je harmonizovana sa Regulativom (EZ) br. 1165/2008. Podaci iz statističkog istraživanja mjesečni Izvještaj klanje stoke i živine u klanicama do decembra 2014. objavljivali su se kvartalno, od januara 2015. godine na mjesečnom nivou, dok se od januara 2016. godine počinju prezentovati kroz saopštenja, ne samo u apsolutnim iznosima, već i kao indeksi, mjesec na mjesec prethodne godine, prethodni mjesec i u odnosu na prosjek prethodne godine. Podaci o ulazu sirovog (kravljeg) mlijeka u mljekarama i dobijenim mliječnim proizvodima na isti način se prikazuju od januara 2016. godine. Godišnji podaci o ulazu sirovog mlijeka i dobijenim mliječnim

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

proizvodima u mljekarama se redovno prikupljaju, kao i podaci za ostala godišnja istraživanja za nacionalne potrebe. Statistika mlijeka i mliječnih proizvoda je harmonizovana sa Direktivom 96/16/EC i Odlukom 97/80/EC. U oblasti statistike stočarstva ne sprovodi se Istraživanje o aktivnostima inkubatorskih stanica zbog nepostojanja istih.

Statistika ribarstva

U okviru statistike ribarstva ostvaren je napredak, zapravo od 2017. godine metod procjene je zamijenjen i prikupljanje podatka o ulovu morske ribe je bazirano na administrativnom izvoru podataka dobijenih od Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, a što je u skladu sa Zakonom.

Poljoprivredni računi i cijene

U oblasti poljoprivrednih računa i cijena u cilju upravljanja kvalitetom urađen je prvi Izvještaj o kvalitetu za 2016. godinu za Istraživanje o prodaji poljoprivrednih proizvoda. Izvještaj je objavljen na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

Statistika šumarstva

U oblasti statistike šumarstva u cilju upravljanja kvalitetom urađen je prvi Izvještaj o kvalitetu za 2016. godinu za Istraživanje o proizvodnji šumskih sortimenata u državnim šumama. Izvještaj je objavljen na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

Razvoj novih istraživanja

Strukturalna statistika

U 2016. godini Uprava za statistiku je uspješno sprovela probno Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava. Glavno Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1166/2008 prvi put je sprovedeno u novembru 2016. godine. Preliminarni rezultati realizovanog istraživanja prvi put su objavljeni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku i u roku dostavljeni EUROSTAT-u putem e-Damis web portala u skladu sa zahtjevima za dostavljanje podataka (eng. Manual for Data Suppliers).

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

U julu 2018. godine formirana je međuinstitucionalna radna grupa za potrebe izračuna Standardnog Outputa za 2013. godinu (SO 2013), u skladu sa dokumentom (Typology Handbook RI/CC 1500, rev. 4). U okviru radne grupe, a uz ekspertsku podršku kontinuirano se radi na izračunu Standardnog Outputa za 2013. godinu.

Statistika biljne proizvodnje

Probno istraživanje o strukturi vinograda - loza za druge svrhe sprovedeno je u novembru 2014. godine, shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2014. godinu. Istraživanje je usklađeno sa Regulativom (EU) 1337/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta o statistici stalnih zasada. Godišnjim planom zvanične statistike za 2015. godinu planirano je sprovođenje Istraživanja o strukturi vinograda - loza za druge svrhe, koje nije realizovano zbog nemogućnosti ažuriranja Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava iz administrativnih izvora.

U oblasti statistike biljne proizvodnje realizovan je Pilot projekat - Godišnja statistika biljne proizvodnje, kroz IPA 2014 višekorisničkog nacionalnog projekta. Tokom projekta ispitane su razvojne mogućnosti, korišćenja administrativnih izvora podataka u cilju unaprjeđenja kvaliteta podataka. Takođe, ispitana je mogućnost prelaska na CATI metod (Computer-Assisted Telephone Interviewing) za prikupljanje podataka u oblasti statistike biljne proizvodnje.

Kroz IPA 2015 višekorisnički nacionalni projekat, realizovano je probno Istraživanje o proizvodnji povrća u 2018. godini. Tokom projekta ispitana je mogućnost prelaska na CAPI metod (Computer - Assisted Personal Interviewing) za prikupljanje podataka u oblasti statistike biljne proizvodnje.

Statistika stočarstva

Statistika stoke i klanja je, primjenom principa zvanične statistike „Smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica“ u okviru projekta IPA 2015 višekorisničkog projekta, tokom 2017. godine započela sa aktivnostima vezanim za prelazak na administrativni izvor podataka (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja). Očekuje se da će ovaj pilot projekat omogućiti da ovo bude jedini način prikupljanja podataka od sredine 2019. godine. Podaci za trgovinu pilića (izvoz i uvoz) prema vrsti i namjeni, dostupni preko podataka o spoljnoj trgovini Uprave za statistiku se kompiliraju i po prvi put EUROSTAT-u dostavljaju od aprila 2018. godine, kao preliminarni.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Ovi podaci su usklađeni sa Regulativom (EZ) br. 617/2008. Podaci za bruto domaću proizvodnju (GIP) uspostavljeni su od 2014. godine i prvi put poslani EUROSTAT-u putem e-Damisa u martu 2018. godine. U cilju unaprjeđenja statistike mlijeka i mliječnih proizvoda i ispitivanja mogućnosti novih načina prikupljanja podataka za mjesečna istraživanja, sredinom 2018. godine urađena je web aplikacija za elektronsko prikupljanje podataka za mjesečni Izvještaj o ulazu sirovog (kravljeg) mlijeka i dobijenim mliječnim proizvodima u mljekarama.

Agroekološka statistika

U oblasti Agroekološke statistike na osnovu potpisanog Memoranduma o saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja započet je proces prikupljanja podataka od 2014. godine iz administrativnog izvora (Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove) za Istraživanje o prometu pesticida. Podaci za 2017. godinu prvi put su dostavljeni EUROSTAT-u u decembru 2018. godine u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1185/2009.

Statistika organske proizvodnje

U saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja po prvi put su u 2018. godini EUROSTAT-u dostavljeni preliminarni podaci za statistiku organske proizvodnje za 2016. i 2017. godinu u skladu sa Regulativom (EZ) br. 834/2007.

Statistika ribarstva

U oblasti slatkovodnog ribarstva u martu 2015. godine sprovedena su odvojeno Istraživanja o ulovu ribe u rijekama i jezerima, akvakulturi i marikulturi za 2014. godinu u skladu sa EU Regulativom 762/2008. Ova istraživanja su bila integrisana u jedno istraživanje.

Statistika računa u poljoprivredi

U oblasti poljoprivrednih računa i cijena sprovedeno je probno Istraživanje o cijeni zemljišta i zemljišne rente, u skladu sa “Zajedničkom metodologijom” dogovorenom između Evropske komisije – EUROSTAT-a i država članica u 2010. godini. Odrađen je preračun vrijednosti zakupljenog zemljišta za period 2012 - 2016. godina.

Statistika šumarstva

U oblasti statistike šumarstva sprovedena su dva probna istraživanja s ciljem dobijanja podataka za stvaranje uslova za eksperimentalno uspostavljanje Ekonomskog računa u šumarstvu.

2. Nastavak aktivnosti na razvoju Registra poljoprivrednih gazdinstava

Kreirano unaprijeđeno softversko rješenje za Statistički registar poljoprivrednih gazdinstava u novim alatima. Usvojen Poslovnik o strukturi, ažuriranju i upotrebi Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava. Uspostavljen link između Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra gazdinstava u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Statistički registar poljoprivrednih gazdinstava redovno se ažurira iz internih i eksternih izvora podataka u skladu sa Poslovnikom o strukturi, ažuriranju i upotrebi Statističkog registra poljoprivrednih gazdinstava.

STATISTIKA ZA VIŠE PODRUČJA (VIŠEDOMENSKA STATISTIKA)

Tabela 8. Prikaz statističkih aktivnosti definisanih Programom iz domena statistika za više područja (višedomenska statistika)

Broj stat.oblasti	Naziv statističke oblasti	Broj planiranih statističkih aktivnosti po oblastima	Broj realizovanih statističkih aktivnosti po oblastima	Proizvođač zvanične statistike
5.01.	Statistika analize biznis ciklusa	1	1	Uprava za statistiku
5.02.	Evropska strategija 2020 i održivi razvoj	1	1	Uprava za statistiku
5.03.	Statistika životne sredine	11	11	Uprava za statistiku
5.05.	Geografske i lokalne informacije	2	1	Uprava za statistiku
5.06.	Statistika nauke i tehnologije	1	1	Uprava za statistiku
5.07.	Informaciono društvo	1	1	Uprava za statistiku
6.01	Kvalitet, evaluacija, statistička koordinacija i klasifikacija	3	3	Uprava za statistiku
	UKUPNO	20	20	

1. Dalje unaprjeđenje statistike životne sredine

U oblasti statistike otpada u cilju upravljanja kvalitetom urađeni su Izvještaji o kvalitetu za 2016. godinu za Istraživanje o stvorenom otpadu u industriji i Istraživanje o komunalnom otpadu.

Izvještaji su objavljeni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku. Kroz IPA GRANT 2015 započet je razvoj računa u životnoj sredini (račun materijalnih tokova).

2. Dalji razvoj statistike o naučno-istraživačkoj djelatnosti i inovacijama

Probno istraživanje *Inovativne aktivnosti preduzeća*, je po prvi put realizovano u 2018. godini. Podaci su prikupljeni za period 2014 - 2016. godine. Metodologija koja se koristi u ovom statističkom istraživanju usklađena je sa preporukama iz Priručnika za prikupljanje i interpretaciju podataka inovativnih aktivnosti od strane OECD-a (eng. OSLO manual). Podaci istraživanja *Inovativne aktivnosti preduzeća*, za period 2014 - 2016. godine su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-Damis-a.

1.3. REZULTATI ZVANIČNE STATISTIKE PO OBLASTIMA

OBLAST 1.

Oblast: 1.01. Stanovništvo

U oblasti stanovništva uz ekspertsku podršku urađena je analiza mogućnosti sprovođenja registarskog Popisa u Crnoj Gori sa definisanjem preduslova da se isti sprovede 2021. godine. Analiza je podrazumijevala donošenje sljedećih informacija od strane Vlade Crne Gore:

- *Informacija o korišćenju administrativnih izvora u statističke svrhe* (usvojena na 139 sjednici Vlade Crne Gore od 10. decembra 2015. godine);
- *Informacija o pripremama registarskog Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine* (usvojena na 64 sjednici Vlade Crne Gore od 22. februara 2018. godine).

U oblasti upravljanja migracijama i azila u izvještajnom periodu, uvedena su Istraživanja o azilantima (redovno istraživanje od 2018. godine), kao i probno istraživanje - *Istraživanje o nelegalnim migracijama, sticanje i gubitak državljanstva.*

Unaprjeđenja su u procesu prikupljanja podataka, ostvarena u statistici sklopljenih i razvedenih brakova, kada je sa Službom sklopljenih brakova u opštini Podgorica dogovoreno elektronsko preuzimanje podataka, što predstavlja 1/3 podataka u obuhvatu podataka.

Oblast 1.02. Tržište rada

Postignuta je redovna dinamika dostavljanja podataka Ankete o radnoj snazi EUROSTAT-u, shodno roku definisanom Regulativom (EZ) br. 577/1998. EUROSTAT-u su poslani kvartalni mikro podaci za period 2011 - 2018. godine, kao i indikatori kvaliteta za navedeni period. U skladu sa preporukama EUROSTAT-a (The EU LFS precision requirements) implementirana je nova rotaciona šema dizajna uzorka 2-(2)-2. U Anketi o radnoj snazi primjenjena je nova ISCED 2011 klasifikacija obrazovanja. Poslati su Izvještaji o kvalitetu za istraživanje Anketa o radnoj snazi za 2015, 2016. i 2017. godinu.

Uspostavljeno je redovno slanje mjesečnih podataka o broju registrovanih nezaposlenih osoba (izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore) EUROSTAT-u kako bi analizirali mogućnost da se proizvedu podaci o mjesečnoj stopi nezaposlenosti koristeći kvartalne podatke Ankete o radnoj

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

snazi. U saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada u ARS upitnik je uključen set pitanja, koji će se testirati u cilju proizvodnje indikatora o neformalnoj zaposlenosti.

U cilju većeg korišćenja administrativnih podataka Uprava za statistiku je uspostavila saradnju sa kolegama iz Zavoda za zapošljavanje i Poreske uprave. Ove institucije redovno dostavljaju baze podataka koji se analiziraju u cilju sagledavanja mogućnosti da se koriste kao izvor za proizvodnju statistike slobodnih radnih mjesta, kao i zarade iz administrativnih izvora (probna istraživanja).

Istraživanje o troškovima rada je sprovedeno 2017. godine u skladu sa dinamikom istraživanja (četvorogodišnje istraživanje). EUROSTAT-u su dostavljene tabele Istraživanja o troškovima rada za 2012. godinu. Baza podataka za Istraživanje o strukturi zarada 2014, dostavljena je EUROSTAT-u u skladu sa rokovima predviđenim Regulativom (EZ) br. 530/1999. Podaci o minimalnoj zaradi u Crnoj Gori, koju je definisala Vlada Crne Gore 2013. godine, Odlukom o utvrđivanju minimalne zarade ("Sl. list Crne Gore", br. 18/13), šalju se redovno EUROSTAT-u.

Oblast 1.03. Obrazovanje i doživotno učenje

U oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja koristi se MEIS - elektronska baza podataka Ministarstva prosvjete.

U oblasti visokog obrazovanja potpisan je Sporazum o međusobnoj saradnji na području visokog obrazovanja i uspostavljena saradnja o dostavljanju podataka u elektronskoj formi sa Univerzitetom Crne Gore. Dobijamo podatke za sve nivoe upisanih studenata osnovnih, postdiplomskih (specijalističkih i magistarskih) i doktorskih studija, kao i za sve nivoe svršenih studenata.

Potpisan je Sporazum o međusobnoj saradnji na području visokog obrazovanja i sa dva od tri privatna Univerziteta koji postoje u Crnoj Gori. Trenutno se radi na uspostavljanju redovne dostave podataka za sve nivoe upisanih studenata osnovnih, postdiplomskih (specijalističkih i magistarskih) i doktorskih studija, kao i na dostavljanju podataka za sve nivoe svršenih studenata.

Za statističko istraživanje o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih ustanova ostao je izvještajni metod dostave podataka, kao i za ostale visokoškolske ustanove.

Oblast: 1.04. Kultura

U oblasti kulture urađene su dvije runde pregovora sa korisnicima podataka. Postoji nacionalni zahtjev za statistikom kulture koja se proizvodi.

Oblast: 1.05. Zdravlje i zaštita

U oblasti Zdravlja i zaštite realizovana su istraživanja na godišnjem nivou u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike.

Oblast: 1.06. Raspodjela dohotka i životnog standarda

Analiza siromaštva u Crnoj Gori je istraživanje koje je poslednji put Uprava za statistiku objavila 2014. godine za podatke 2013. godine. Ovim istraživanjem računa se apsolutna linija siromaštva, koja se zasniva na potrošnoj metodi, po metodologiji Svjetske banke.

Anketa o dohotku i uslovima života

Od 2013. godine Uprava za statistiku redovno sprovodi istraživanje Anketa o dohotku i uslovima života (SILC). Podaci za period od 2013 - 2017. godine su poslani EUROSTAT-u putem e-Damis-a. Takođe, EUROSTAT-u je poslat i Izvještaj o kvalitetu. U decembru 2018. godine prvi put su objavljeni podaci ovog istraživanja, za period od pet godina (2013 – 2017. godine) i to putem publikacije „Statistika dohotka i uslova života“ <http://monstat.org/cg/novosti.php?id=2880>

Anketa o potrošnji domaćinstava

Do 2015. godine istraživanje Anketa o potrošnji domaćinstava (APD) se sprovodila redovno, godišnje. Periodika prikupljanja i objavljivanja podataka Ankete o potrošnji domaćinstava je od 2015. godine, shodno Godišnjem planu zvanične statistike i Kalendaru objavljivanja statističkih podataka, prešla sa jednogodišnjeg na višegodišnje istraživanje. Shodno tome, istraživanje se sprovodi svake druge, pa treće godine. Od 2015. godine u Anketi o potrošnji domaćinstava primjenjuje se Klasifikacija lične potrošnje po namjeni (COICOP) na petomjesnom nivou, kao i Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja (ISCED 11). Podaci APD-a su shodno preporukama EUROSTAT-a redovno poslani EUROSTAT-u putem e-Damis-a.

Minimalna potrošačka korpa

U periodu od 2010. do 2015. godine podaci Minimalne potrošačke korpe su se objavljivali shodno Planu i Programu statističkih istraživanja Uprave za statistiku. U 2016. i 2017. godini rađeno je na Reviziji metodologije Minimalne potrošačke korpe.

Od januara 2018. godine Uprava za statistiku je počela sa objavljivanjem podataka Minimalne potrošačke korpe po novoj revidiranoj Metodologiji, korišćenjem novih izvora podataka Ankete o potrošnji domaćinstava od 2015. godine i Popisa stanovništva domaćinstava i stanova od 2011. godine.

Oblast: 1.07. Socijalna zaštita

Statističko istraživanje o socijalnoj zaštiti - ESSPROS

U 2017. godini Uprava za statistiku je po prvi put realizovala pilot projekat Statistike socijalne zaštite - ESSPROS za podatke koji se odnose na period od 2013. do 2015. godine. Takođe, tokom 2017. i 2018. godine prikupljeni su podaci koji se odnose na 2016. i 2017. godinu. Podaci su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-Damis- a za period od 2013. do 2016. godine.

Oblast: 1.10. Kriminalitet i pravosuđe

U oblasti kriminaliteta (uspostavljena) nastavljeno je redovno izvještavanje prema EUROSTAT-u, dok se za dio nacionalnih istraživanja razmatra mogućnost korišćenja elektronske baze Sudskog savjeta kao izvora podataka.

OBLAST 2.

Oblast: 2.01. Godišnji ekonomski računi

Objavljena je vremenska serija podataka godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda u skladu sa metodologijom Evropskog sistema računa (ESA 2010 metodologija); radilo se na izradi nefinansijskih sektorskih računa; radilo se na unaprjeđenju kompilacije godišnjih računa u stalnim cijenama; sprovedeno je Istraživanje o strukturi prihoda i intermedijalne potrošnje po djelatnostima (SPIR), čiji rezultati su korišćeni u izradi eksperimentalnih tabela ponude i upotrebe. U skladu sa trilateralnim Sporazumom o saradnji, u oblasti statistike nacionalnih računa, sektora opšte države i sa njom povezanih statistika (potpisanog u maju 2016. godine,

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

između Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore i Uprave za statistiku) tokom 2016. godine, predstavnici pomenutih institucija, radili su na pripremi eksperimentalne klasifikacije institucionalnih jedinica po institucionalnim sektorima za referentnu 2015. godinu u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

Oblast: 2.02. Kvartalni računi

Objavljena je serija podataka kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po potrošnom principu; praćenjem kvartalnih indikatora ekonomskog rasta nastavljen je rad na uspostavljanju osnove za eksperimentalni obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj metodi; radilo se na eksperimentalnom obračunu kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda prema proizvodnom pristupu na osnovu dostupnih administrativnih podataka i eksperimentalnom obračunu kvartalnih Bruto investicija u osnovna sredstva; radilo se na proizvodnji eksperimentalnih podataka o broju zaposlenih na kvartalnom i godišnjem nivou prema ESA 2010 metodologiji; sproveden je eksperimentalni postupak sezonskog prilagođavanja kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda.

Oblast: 2.03. Monetarna i finansijska statistika

U okviru statističke oblasti Monetarna i finansijska statistika, Centralna banka Crne Gore u okviru svoje nadležnosti realizovala je u potpunosti dva istraživanja (Obavezna rezerva – statističko praćenje nivoa izdvojene obavezne rezerve i Tržište novca – statistička evidencija državnih zapisa – vrijednost emitovanih (traženih) prodath, državnih zapisa, kamatne stope na državne zapise). U fazi realizacije su tri istraživanja Bilans stanja banaka – bilansna statistika usklađena sa EU regulativom; Kamatne stope – statistika kamatnih stopa usklađena sa EU regulativom i Statistika drugih finansijskih institucija - statistika drugih finansijskih institucija usklađena sa EU regulativom.

Oblast: 2.04. Statistika državnih finansija

U okviru oblasti statistike državnih finansija Ministarstvo finansija realizovalo je 5 statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planovima zvanične statistike koji prate Program zvanične statistike 2014-2018.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Objavljene su serije podataka glavnih agregata primitaka i izdataka javnog sektora po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji, u skladu sa nacionalnom metodologijom, praćenjem primitaka i izdataka po vrstama na centralnom i lokalnom nivou države. Objavljene su i serije podataka državnog duga u skladu sa nacionalnom metodologijom, po vrstama, stepenu zaduženosti, valutnoj strukturi, strukturi domaćeg i spoljnog duga i slično.

Program statističkih istraživanja 2014-2018. godine sadržao je odrednicu po kojoj su istraživanja koje sprovodi Ministarstvo finansija trebalo da se zasnivaju na standardu ESA2010 (Evropski sistem računovodstvenih standarda). Ovaj zahtjev je djelimično ispunjen, zbog nedostatka administrativnih kapaciteta, pa će se odgovarajuće aktivnosti definisane trilateralnim Sporazumom o saradnji, u oblasti statistike nacionalnih računa, sektora opšte države i sa njom povezanih statistika i Strategijom implementacije ESA2010 metodologije u statistici javnih finansija prenijeti u već započeti srednjoročni period 2019 - 2023. godine.

Iako je zahtjev djelimično ispunjen, u dijelu implementacija ESA2010 metodologije u statistici državnih finansija, ustanovljena radna grupa intenzivno je radila na implementaciji pomenute metodologije u saradnji sa ekspertom iz Slovenije i angažovanjem eksperta iz Hrvatske kroz projekat koji je finansiran preko IPA2013. Takođe, održane su dvije misije sa ekspertom angažovanim kroz tehničku podršku MMF-a u cilju jačanja administrativnih kapaciteta.

Oblast: 2.05. Monitoring sopstvenih resursa

Uprave za statistiku u sklopu svoje nadležnosti realizovala je statističko istraživanje “*Obračun makroekonomskog agregata BND-a*” u skladu sa ESA 2010 metodologijom.

U toku 2016.god. Ministarstvo finansija je u saradnji sa Poreskom upravom i Upravom za statistiku, koordiniralo rad na realizaciji istraživanja „*Određivanje vlastitih sredstava iz poreza na dodatu vrijednost (PDV-a)*“ i stim u vezi pripremljen je dokument “*Izjava o osnovici za vlastita sredstva od PDV-a za 2014.godinu*”. Priprema navedenog dokumenta definisana je *Akcionom planom za uspostavljanje sistema sopstvenih sredstva Evropske Unije u Crnoj Gori* a koji je donijet u okviru pregovaračkog poglavlja 33: Finansijske i budžetske odredbe.

Oblast: 2.06. Cijene

U posmatranom petogodišnjem periodu u okviru Odsjeka za statistiku cijena realizovano je ukupno 8 istraživanja od čega 5 redovnih i 3 nova probna istraživanja. Istraživanje „Indeks cijena stambenih objekta u ličnom vlasništvu“ (eng. Owner Occupied Housing – OOH) nije realizovano usljed nedostatka ljudskih kapaciteta i adekvatnih administrativnih izvora podataka. Imajući u vidu da relevantne regulative iz oblasti cijena ne zahtijevaju sprovođenje istraživanja „Izvještaj o cjenovnoj konvergenciji prema Mastrohtskom kriterijumu“, a i usljed odsustva tražnje od strane korisnika, isto je ukinuto.

U okviru statistike cijena, harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) i paritet kupovne moći (PPP) su u velikoj mjeri usklađeni sa standardima EU i zahtijevani setovi podataka se redovno dostavljaju EUROSTAT-u. U posmatranom periodu postignuta su značajna unaprjeđenja koja se ogledaju u sljedećem:

- ažurirani su metapodaci shodno SIMS V2.0 (Single Integrated Metadata Structure) i
- izrađeni su izvještaji o kvalitetu za korisnike i proizvođače za sva redovna istraživanja u okviru statistike cijena, pri čemu su izvještaji o kvalitetu za korisnike (za 2016. i 2017. godinu) publikovani na zvaničnom sajtu Uprave za statistiku.

U okviru IPA projekata nastavljen je rad na eksperimentalnom obračunu harmonizovanih indeksa potrošačkih cijena u administrativnim cijenama kao i u stalnim poreskim stopama.

U cilju uvođenja „Indeksa tržišnih cijena kuća i stanova“ (eng. House Price Index) identifikovani su administrativni izvori podataka, što je značajan iskorak u daljem razvoju indeksa. U okviru tekućeg IPA2015 projekta nastavljen je rad na obračunu eksperimentalnog HPI indeksa, i isti je značajno unaprijeđen korišćenjem podataka statističkog istraživanja „Cijene stanova u novogradnji“.

Oblast: 2.07. Trgovina robom

Implementirana je evropska klasifikacija roba za 2017. godinu – Kombinovana nomenklatura 2017 (CN2017), pripremljeni su prvi eksperimentalni podaci spoljnotrgovinske robne razmjene Crne Gore prema karakteristikama preduzeća za 2014. godinu, kao i podaci spoljnotrgovinske razmjene Crne Gore u fakturnoj vrijednosti za period 2014 - 2017. godine.

Oblast: 2.08. Trgovina uslugama i bilans plaćanja

U oblasti Trgovina uslugama i bilans plaćanja, Centralna banka Crne Gore je u okviru svojih nadležnosti realizovala četiri planirana istraživanja (Platni bilans, Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom, Istraživanje o kreditnim poslovima sa inostranstvom, Istraživanje o stanju i promjenama na računima u inostranstvu). U fazi realizacije je istraživanje Međunarodna investiciona pozicija.

U 2014. godini implementirana je nova metodologija MMF-a za izradu statistike platnog bilansa BPM6 (usklađena sa ESA 2010). Izvršena je revizija podataka platnog bilansa u skladu sa novom metodologijom za period 2010-2014. godina. U okviru tekućeg IPA2015 projekta nastavljen je rad na unapređenju statistike međunarodne trgovine uslugama i napravljen je značajan napredak u proizvodnji ove statistike po zemljama u skladu sa zahtjevom EUROSTAT-a. CBCG je implementirala SDMX standard za slanje podataka međunarodnim institucijama (MMF i EUROSTAT). Statistika platnog bilansa i stranih direktnih investicija redovno se dostavlja Eurostatu preko eDamis portala u skladu sa regulativama EU i BOP Vademecum.

OBLAST 3.

Oblast: 3.01. Godišnja biznis statistika

Ostvaren je napredak izmjenom dinamike proizvodnje i diseminacije podataka za sledeća statistička istraživanja: *Strukturalno istraživanje o poslovanju preduzeća, Spoljna statistika stranih filijala i Unutrašnja statistika stranih filijala*. Rok objavljivanja podataka za navedena istraživanja je u 2016. godini skraćen za dva meseca, tako da se podaci objavljuju u oktobru umjesto u decembru mesecu.

Godišnja istraživanja o industrijskoj proizvodnji (PRODCOM) i investicijama u osnovna sredstva u potpunosti su usklađena sa evropskim zakonodavstvom u periodu realizacije Programa.

Oblast: 3.02. Kratkoročna biznis statistika

U oblasti kratkoročnih poslovnih statistika (industrija, građevinarstvo, trgovina na malo i usluge) tokom realizacije Programa došlo je do značajnog unaprjeđenja usklađenosti sa evropskim standardima. Statistike građevinarstva i trgovine na malo, su u potpunosti uskladile sa Regulativama (EZ) br. 1165/98 i 1158/2005.

Statistike industrije i ostalih usluga su djelimično usklađene u odnosu na evropsko zakonodavstvo. U oblasti statistike industrije objavljen je indeks prometa u industriji, dok je u oblasti prometa, u oblasti uslužnih djelatnosti, obračunat indeks prometa na osnovu administrativnih izvora podataka.

Oblast kratkoročnih biznis statistika unaprijeđena je realizacijom niza horizontalnih aktivnosti, koje doprinose povećanju kvaliteta ove statističke oblasti: (i) uvođenje e-upitnika (CAWI metoda prikupljanja podataka) za istraživanje o trgovini na malo, (ii) uvođenje metapodataka, (iii) izrada Izvještaja o kvalitetu, (iv) kalendarsko i sezonsko prilagođavanje podataka.

U periodu sprovođenja Programa, u domenu Poslovnih statistika, u okviru definisanih statističkih oblasti nijesu realizovana sljedeća istraživanja:

- Indeks cijena usluga (SPPI): djelimično realizovano istraživanje. U okviru ovog istraživanja obračunata su dva indeksa: H51 Indeks cijena avio saobraćaja i H53.10

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Indeks cijena poštanskih usluga. Ostali indeksi propisani Regulativama EU br.1165/98 i EU 1158/2005 nijesu obračunati zbog nedostatka administrativnih kapaciteta.

Oblast: 3.03. Energetika

Strukturalna statistika energetike, kao i statistika cijena energenata su u potpunosti usklađene sa evropskim zakonodavstvom. U energetsom bilansu su obuhvaćeni svi relevantni energenti koji se proizvode i troše u Crnoj Gori. Kratkoročna statistika energetike je potpuno usklađena, osim kratkoročne statistike naftnih derivata, koja je na srednjem nivou usklađenosti u odnosu na evropsko zakonodavstvo.

U saradnji sa Sekretarijatom Energetske zajednice i Energetskim institutom „Hrvoje Požar“ iz Hrvatske, realizovano je istraživanje o potrošnji energenata u industriji, javnom i komercijalnom sektoru u Crnoj Gori za 2014. godinu, shodno Regulativi (EU) br. 1099/2008 i 147/2013.

Oblast: 3.04. Saobraćaj

Uprava za statistiku je u periodu realizacije petogodišnjeg Programa, uskladila sva istraživanja statistike saobraćaja sa evropskim zakonodavstvom. U okviru statistike pomorskog saobraćaja sa administrativnim izvorom podataka - Upravom pomorske sigurnosti, postignut je dogovor o dostavljanju elektronskih podataka potrebnih za Istraživanje o dolasku i odlasku brodova u lukama. To je omogućilo prelazak na detaljno izvještavanje prema EUROSTAT-u i potpuno usklađivanje ove statističke oblasti sa evropskim zakonodavstvom. U statistici željezničkog saobraćaja se sa pojednostavljenog prešlo na detaljno izvještavanje prema EUROSTAT-a u skladu sa Regulativom (EZ) br. 2016/2032. U okviru IPA projekta sprovedeno je Istraživanje o teretnom drumskom saobraćaju, koje je prošlo proces validacije od strane EUROSTAT-a prema Regulativama (EZ) br. 1172/98 i br. 70/2012. Statistika avio saobraćaja u potpunosti je usklađena sa Regulativom (EZ) br. 437/2003. Statistika saobraćajnih nezgoda je u potpunosti usklađena sa Odlukom (EZ) br. 93/704. EUROSTAT-u se redovno dostavljaju podaci u okviru upitnika *Common EUROSTAT/ITF/UNECE Questionnaire*.

U periodu sprovođenja Programa, u domenu Poslovnih statistika, u okviru definisanih statističkih oblasti nijesu realizovana sljedeća istraživanja:

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

- Statistika o mobilnosti putnika: nerealizovano istraživanje zbog nedostatka administrativnih kapaciteta;
- Statistika o mobilnosti automobila: nerealizovano istraživanje zbog nedostatka administrativnih kapaciteta.

Oblast: 3.05. Turizam

U toku realizacije Programa po prvi put je u 2016. godini sprovedeno probno Istraživanje o turističkoj aktivnosti stanovništva Crne Gore. Realizacija istraživanja nastavljena je u 2017. i 2018. godini. Realizacija ovog istraživanja podržana je kroz IPA projekat. Primijenjena je CAWI metoda za prikupljanje podataka (eng. Computer-Assisted Web Interview) popunjavanje podataka putem interneta, za istraživanje dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju. Kreirani su metapodaci. U cilju usklađivanja sa Regulativom (EZ) br. 692/201111 izrađena je analiza „*Usklađivanje statistike turizma sa EU zakonodavstvom*“, sa ciljem poboljšanja kvaliteta izvora podataka. U periodu sprovođenja Programa, u domenu Poslovnih statistika, u okviru definisanih statističkih oblasti nijesu realizovana sljedeća istraživanja:

- Turistički satelitski računi (TSA): nerealizovano istraživanje zbog nedostatka administrativnih kapaciteta.

Oblast: 3.06. Biznis registri

Realizovana su četiri posebna istraživanja za potrebe ažuriranja statističkog Biznis registra. Ova statistička istraživanja su, između ostalog jedini izvor za utvrđivanje primarne djelatnosti novostvorene jedinice ili za otkrivanje promjene primarne djelatnosti važeće jedinice, kao i za utvrđivanje pripadnosti preduzeća određenoj grupi preduzeća. Sva ova istraživanja su rađena na totalnom obuhvatu i sprovedena zbog nepostojanja adekvatnih administrativnih izvora ovih podataka koji su neophodni shodno EU Regulativi. Počelo se sa kontinuiranom radu na profilisanju kompleksnih preduzeća i Grupa preduzeća. Urađen je *Priručnik za internacionalno profilisanje*. Urađene su tri publikacije sa podacima iz statističkog Biznis registra i i Analiza poslovnih subjekata po opštinama i po sektorima to:

- Broj i struktura poslovnih subjekata u Crnoj Gori;
- Broj i struktura poslovnih subjekata u stranom vlasništvu u Crnoj Gori i
- Novoosnovani i neaktivni poslovni subjekti.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Kontinuirano se radilo na praćenju kvaliteta podataka u statističkom Biznis registru. Unaprijeđen je kvalitet podataka koji se preuzimaju iz administrativnih izvora po pitanju tačnosti i obuhvata. Dodatni izvori podataka su se koristili da bi se proširio obuhvat jedinica ili promjenljivih i vrlo je bitno to što je prethodno urađena detaljna analiza administrativnih izvora i raspoloživosti podataka i informacija koje sadrže. S obzirom da se statistički Biznis registar koristi kao okvir za uzorak za statistička istraživanja neophodno je da stvorena infrastruktura da tok informacija između registra i statističkih istraživanja bude dvosmjernan, tako da se informacije iz istraživanja mogu koristiti za ažuriranje registra na isti način kao informacije iz administrativnih izvora. Svake godine su rađeni Izvještaji o kvalitetu statističkog Biznis registra koji su poslani EUROSTAT-u.

OBLAST 4.

Statistika organske proizvodnje

U saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja po prvi put su u 2018. godini EUROSTAT-u dostavljeni preliminarni podaci za statistiku organske proizvodnje za 2016. i 2017. godinu u skladu sa Regulativom (EZ) 834/2007. Metod prikupljanja podataka je administrativni izvor.

Oblast: 4.01. Poljoprivredna proizvodnja

U oblasti statistike biljne proizvodnje, u 2014. godini, promijenjen je metod prikupljanja podataka, tj. metod procjene zamijenjen je anketnim metodom. U cilju usklađenosti statistike biljne proizvodnje sa Regulativom (EU) 543/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta o statistici usjeva, odrađen je preračun serije podataka za period 2007 - 2013. godine i podaci su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala. Podaci iz oblasti statistike biljne proizvodnje redovno se dostavljaju EUROSTAT-u. U cilju unapređenja kvaliteta podataka i ispitivanja mogućnosti prelaska na CATI metod (Computer-Assisted Telephone Interviewing) i CAPI metod (Computer-Assisted Personal Interviewing) prikupljanja podataka u oblasti statistike biljne proizvodnje, sprovedena su dva probna istraživanja: *Istraživanje o biljnoj proizvodnji u 2016. godini* i *Istraživanje o proizvodnji povrća u 2018. godini*.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

U oblasti statistike stočarstva, za Istraživanje o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava – Anketa o broju stoke, rađeno je na ispitivanju mogućnosti prikupljanja podataka CAPI metodom (Computer-Assisted Personal Interviewing) za tri opštine. Statistika stoke, mesa i jaja usklađena je sa Regulativom (EU) 1165/2008, dok je statistika mlijeka i mliječnih proizvoda usklađena sa Direktivom 96/16/EC i Odlukom 97/80/EC. U oblasti statistike stoke i klanja, u cilju smanjenja opterećenosti izvještajnih jedinica, započeta je aktivnost prelaska na administrativni izvor podataka. Podaci o trgovini pilića prema vrsti i namjeni (uvoz i izvoz) koji se dobijaju iz Odsjeka za spoljnu trgovinu, kompiliraju se i po prvi put dostavljaju EUROSTAT-u od aprila 2018. godine. Ovi podaci su usklađeni sa Regulativom (EU) 617/2008. Podaci za bruto domaću proizvodnju (GIP) uspostavljeni su od 2014. godine i po prvi put dostavljeni EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala u martu 2018. godine. U cilju unaprjeđenja statistike mlijeka i mliječnih proizvoda i ispitivanja mogućnosti novih načina prikupljanja podataka za mjesečna istraživanja, sredinom 2018. godine, urađena je web aplikacija za elektronsko prikupljanje podataka za mjesečni Izvještaj o ulazu sirovog (kravljeg) mlijeka i dobijenim mliječnim proizvodima u mljekarama.

Oblast: 4.02. Poljoprivredna struktura

Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1166/2008 je sprovedeno u novembru 2016. godine. Preliminarni rezultati realizovanog istraživanja su objavljeni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku i putem e-Damis web portala dostavljeni EUROSTAT-u.

Oblast: 4.04. Poljoprivredni računi i cijene

U oblasti agromonetarne statistike, koja obuhvata Ekonomske račune i cijene u poljoprivredi, u kontinuitetu se radi na usklađivanju sa pravnim tekovinama EU.

Ekonomski računi u poljoprivredi obuhvataju: Proizvodni račun, Račun stvaranja dohotka, Račun preduzetničkog dohotka, Kapitalni račun. U izvještajnom periodu, postignut je značajan napredak u uspostavljanju proizvodnog računa u poljoprivredi u skladu sa Regulativom (EZ) br. 138/2004, jer su definisani normativi za porodična poljoprivredna gazdinstva na nivou Crne Gore u dijelu proizvodnje vina i lozove rakije i time finalizovana vrijednost proizvodnje (output), kao i proizvodni račun.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Postavljen je sistem za obračun računa stvaranja dohotka na bazi raspoloživih podataka i sistem za dobijanje Kapitalnog računa u poljoprivredi (na bazi dobijenih rezultata stočarstva, plantaža i mašina).

Uspostavljen je kompletan sistem obračuna apsolutnih cijena u poljoprivredi i indeksa cijena poljoprivrednih proizvoda i sredstava i usluga uloženi u poljoprivredu na baznu 2015. godinu za period 2011 - 2016. godine u skladu sa EUROSTAT-ovim Priručnikom za cijene u poljoprivredi, od marta 2008. godine.

Odrađen je preračun vrijednosti zakupljenog zemljišta za period 2012 - 2016. godine (račun preduzetničkog dohotka), na bazi dobijenih rezultata probnog Istraživanja o cijeni zemljišta i zemljišne rente u skladu sa „Zajedničkom metodologijom“, koja je dogovorena između EK - EUROSTAT i država članica u 2010. godini.

U dijelu radne snage u poljoprivredi ažuriran je uspostavljeni sistem korišćenjem podatka iz Popisa poljoprivrede 2010. godine, kao i raspoloživih rezultata zvanične statistike iz istraživanja. U 2017. godini ažuriran je postojeći sistem sa raspoloživim podacima iz Istraživanja o strukturi farmi 2016. godine u dijelu plaćenog i neplaćenog rada u poljoprivredi i dobijeni rezultati su sadržani kroz Ekonomski račun u poljoprivredi, na taj način postignuta je usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom.

Oblast: 4.05. Statistika šumarstva

Za potrebe izrade proizvodnog računa u šumarstvu urađen je detaljan pregled svih potrebnih podataka i određena metoda za procjenu nedostajućih. U saradnji sa članovima Radne grupe za statistiku šumarstva eksperimentalno su uspostavljeni metod preračuna ukupne površine šuma na bazi podataka iz Nacionalne inventure šuma i metod preračuna ukupne proizvodnje šumskih sortimenata na bazi potrošnje drvnih goriva za 2011. godinu.

Oblast: 4.06. Statistika ribarstva

U oblasti statistike ribarstva (vezano za ulov morske ribe) ostvaren je rezultat u cilju promjene metoda prikupljanja podataka odnosno metod procjene je zamijenjen administrativnim izvorom podataka dobijenih od Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. U oblasti slatkovodnog ribarstva prikupljaju se podaci o akvakulturi i marikulturi čime se povećao broj dobijenih podataka u skladu sa EU Regulativom 762/2008.

Oblast 4.07. Agroekološka statistika

Podaci su prvi put poslani EUROSTAT-u u decembru 2018. za 2017. godinu kao preliminarni. Metod prikupljanja podataka je administrativni izvor.

OBLAST 5.

Oblast: 5.01. Statistika analize biznis ciklusa

Euro-indikatori (*Principal European Economic Indicators - PEEI*) imaju za cilj da predstave generalne ekonomske informacije. Definisani su od strane EUROSTAT-a u okviru različitih statističkih oblasti: statistika bilansa plaćanja (strane direktne investicije), kratkoročna biznis statistika (indeks industrijske proizvodnje, indeks prometa u trgovini na malo, indeks građevinske aktivnosti itd.), statistika spoljne trgovine (uvoz i izvoz roba i usluga), monetarna i finansijska statistika (kamatna stopa), statistika nacionalnih računa (GDP, lična potrošnja itd.), statistika cijena (harmonizovani indeks potrošačkih cijena, indeks proizvođačkih cijena itd.).

U periodu realizacije petogodišnjeg Programa zvanične statistike 2014 - 2018. godina, Uprava za statistiku je uspostavila niz PEEI indikatora u različitim statističkim oblastima, što se reflektovalo u većem broju poslanih podataka EUROSTAT-u. Napredak je akcentiran i u različitim međunarodnim izvještajima. Nedostajući indikatori su definisani novim Programom statističkih istraživanja, a kroz ovaj Izvještaj predstavljani su informacijama o nerealizovanim aktivnostima.

Oblast: 5.02. Evropska strategija 2020 i održivi razvoj

Ideja održivog razvoja u Crnoj Gori u formi očuvanja životne sredine i prirodnih resursa, nastala je Deklaracijom o ekološkoj državi iz 1992. godine. Usklađivanje nacionalnih politika sa UN dokumentom *Agenda 21* krunisano je dokumentom “*Pravci razvoja Crne Gore kao ekološke države*” izrađenim 2001. godine. U skladu sa UN strategijama o održivom razvoju u Crnoj Gori 2007. godine, kada nastaje prva Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore (NSOR). Cilj ove strategije bio je postići uravnotežen ekonomski razvoj koji se može održati u dužem vremenskom periodu, smanjiti siromaštvo, očuvanje prirodnih resursa i minimiziranje otpada, unaprjeđenje sistema obrazovanja i zdravstva, odnosno zaštitu kulturnog nasljeđa. Prvi set indikatora održivosti u Crnoj Gori nastao je 2007. godine i isti je usklađen sa Milenijumskim razvojnim ciljevima UN-a i statističkim sistemom Evropske Unije, u svijetlu EU integracija.

Usvajanjem Agende održivog razvoja do 2030. godine u skladu sa obavezama koje Crna Gora kao članica Ujedinjenih Nacija ima u sprovođenju ove strategije, Crna Gora je u julu 2016. godine usvojila Nacionalnu strategiju održivog razvoja do 2030. godine. Nadležna institucija za koordinaciju implementacije definisanih ciljeva Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. godine je Ministarstvo održivog razvoja i turizama.

Uprava za statistiku je partner u ovom procesu i nakon analize postojećih statističkih kapaciteta Crne Gore identifikavano je 55 indikatora u nadležnosti Uprave za statistiku, odnosno 121 indikator u nadležnosti proizvođača zvanične statistike od ukupno 241 indikator održivog razvoja sa UN liste. Uprava za statistiku je obuhvatila indikatore Programom zvanične statistike na petogodišnjem nivou i realizuje ih godišnjom dinamikom kroz Plan zvanične statistike.

Oblast: 5.03. Statistika životne sredine

U skladu sa zahtjevima Regulative o statističkim podacima o otpadu br. 2150/2002 i 849/2010 odrađen je preračun podataka za period 2011 - 2015. godine. Podaci su objavljeni u julu 2017. godine. Podaci o strukturnim indikatorima za period 2011 - 2015. godine dostavljeni su EUROSTAT-u. Shodno zahtjevima Regulative 2150/2002 u junu 2018. godine dostavljeni su podaci o generisanim i tretiranim količinama otpada za 2016. godinu.

Oblast: 5.05. Geografske i lokalne informacije

U oblasti Geografske i lokalne informacije kontinuirano se radi na praćenju i usvajanju međunarodnih statističkih klasifikacija u svim statističkim oblastima:

- nabavljen je licencirani softver Arc Gis 2015. godine;
- ostvarena su unaprjeđenja u oblasti uspostavljanja DEGURBA klasifikacije – Stepen urbanizacije za 14 opština (Tivat, Kotor, Herceg Novi, Budva, Bar, Ulcinj, Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Cetinje, Kolašin, Andrijevića, Plav i Šavnik);
- unaprjeđenja u oblasti uspostavljanja GRID statistike. Statistički GRID podaci su mreže koje se geografski odnose na sistem ćelije - mreža ćelija. Koriste se podaci iz Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine i preklapaju se sa geografskim mapama. Cilj ovih smjernica jeste pružanje sistematskog vodiča za Upravu za statistiku, za primjenu Degree of Urbanization (DEGURBA) klasifikacije LAU2 u Crnoj Gori, prema kriterijumima i standardima koje definiše Evropska komisija;
- Uprava za statistiku je učestvovala u realizaciji komponente nacionalnog projekta 4.2 Adresni registar, koji je u nadležnosti Uprave za nekretnine;
- definisana metodologija za vođenje jedinstvene evidencije i jedinstvenog registra prostornih jedinica i ista je dostupna korisnicima na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku;
- za potrebe MICS6 istraživanja pripremljeno 600 inovativnih mapa popisnih i statističkih krugova uz korišćenje novih ortofoto snimaka;
- u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, predstavnici Uprave za statistiku su aktivno učestvovali na izradi specifičnog plana implementacije Direktive evropske komisije 2007/2/EC u Crnoj Gori.

U saradnji sa Upravom za nekretnine, Upravi za statistiku odobren je pristup korišćenja ortofoto snimaka u UTM projekciji i vektorske fajlove zgrada, puteva, ulica i adresa, za opštinu Tivat za stanje iz 2010/2011. godine u statističke svrhe. Odobrenje je dobijeno za korišćenje ortofoto snimaka u UTM projekciji, kao i digitalnog kartografskog skupa podataka o visinama u xyz koordinatama (Digital Elevation Model (DEM)), takođe u formatu UTM projekcije, kao i svih shape fajlova sa identifikacionim kodom, takođe za stanje 2010/2011. godina.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Kao izazove u daljim unaprjeđenjima ukazujemo na to da je Uprava za statistiku nadležna za alfanumeričke podatke iz Registra prostornih jedinica, a Uprava za nekretnine za grafički prikaz istog, te upravo to direktno utiče na razvoj oblasti geografskih i lokalnih informacija.

Oblast: 5.06. Statistika nauke i tehnologije

Statistika istraživanja i razvoja realizovana je u 2014. i 2015. godini u Upravi za statistiku, kao do tada zvaničnom proizvođaču ove statistike, dok se od 2016. godine realizuje u Ministarstvu nauke. Metodologija koja se koristi u ovom istraživanju zasnovana je na Priručniku Frascati (OECD 2002. i 2015) – Smjernicama za prikupljanje podataka i izvještavanje o podacima o istraživanju i eksperimentalnom razvoju. Finalni podaci su u predviđenim rokovima (g+18 mjeseci) slati EUROSTAT-u putem e-Damis-a. Još uvijek nije postignuta mogućnost pripreme preliminarnih podataka (g+10 mjeseci). U planu za 2017. godinu je postojalo uvođenje probne ankete o *Budžetskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj (GBARD statistika)* a u 2018. godini zvanične, međutim, zbog ograničenih ljudskih resursa u Ministarstvu nauke, ovaj plan nije realizovan. Ministarstvo nauke je promjenom sistematizacije u 2019. godini uvelo posebno radno mjesto predviđeno za rad na ove dvije statistike.

Probno istraživanje *Inovativne aktivnosti preduzeća*, je po prvi put realizovano u 2018. Godini u nadležnosti Uprave za statistiku. Podaci su prikupljeni za period 2014 - 2016. godine. Metodologija koja se koristi u ovom statističkom istraživanju usklađena je sa preporukama iz Priručnika za prikupljanje i interpretaciju podataka inovativnih aktivnosti od strane OECD-a (eng. OSLO manual). Podaci istraživanja *Inovativne aktivnosti preduzeća*, za period 2014 - 2016. godine su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-Damis-a.

Oblast: 5.07. Informaciono društvo

Uprava za statistiku sprovodi Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, domaćinstvima i od strane pojedinaca od 2011. godine u skladu sa EU regulativama i metodologijom EUROSTAT-a. Podaci za period od 2014. do 2018. godine su objavljeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka i dostavljeni su EUROSTAT-u putem e-Damis web portala. Metapodaci i izvještaji o kvalitetu za 2016, 2017. i 2018. godinu su proslijeđeni EUROSTAT-u putem web aplikacije Metadata Handler.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Od 2016. godine Uprava za statistiku, za istraživanje Upotreba informaciono komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca prikuplja podatke CAPI metodom za prikupljanje podataka (eng. Computer-Assisted Personal Interviewing) korišćenjem lap topova.

U 2018. godini potpisan je Sporazum o saradnji sa Ministarstvom javne uprave u oblasti dostavljanja podataka iz Istraživanja o upotrebi informaciono komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i preduzećima.

OBLAST 6.

Oblast: 6.01. Kvalitet, evaluacija, statistička koordinacija i klasifikacija

Tokom petogodišnjeg perioda od 2014 – 2018. godine kontinuirano se radilo na praćenju i usvajanju međunarodnih statističkih klasifikacija u svim statističkim oblastima. Uvedena je klasifikacija CPA 08 - Statistička klasifikacija proizvoda po djelatnostima, koja je neophodna kod proizvodnje tabela ponude i upotrebe. Takođe, uvedena je DEGURBA klasifikacija - Stepen urbanizacije i urađena je za 14 opština. Primjenjuje se radi proizvodnje podataka na urbanom i ruralnom nivou. Kontinuirano se prate revizije postojećih klasifikacija, tako da je urađena revizija ISCED klasifikacije (ISCED 11) - Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja, čija primjena je neophodna, kako bi se obezbijedila uporedivost podataka statistike obrazovanja između zemalja, kao i COICOP 5 klasifikacija individualne potrošnje prema namjeni, petocifarski nivo.

1.4. RAZVOJNE AKTIVNOSTI ZVANIČNE STATISTIKE KOJE SE NE MOGU RASPODIJELITI PO OBLASTIMA

Sastavni dio Programa su i opšti ciljevi razvojnih aktivnosti, koji se ne mogu raspodijeliti po oblastima, a odnose se na:

1. Modernizaciju prikupljanja podataka zvanične statistike

U vremenu brzog informacionog napretka, kao i u uslovima globalizacije, uvođenje savremenih IT rješenja u svim fazama statističkih procesa, predstavlja neophodnost, kako bi se povećala brzina i kvalitet u prikupljanju podataka i iskoristili novi raspoloživi izvori podataka. U cilju postizanja navedenog, u Upravi za statistiku licencirani su svi softveri i instalirane najnovije Windows korisničke licence.

Obezbijedena je trajna licenca za ArcGIS prostorni registar, pomoću kojeg se obezbjeđuje konverzija podataka digitalnih katastarskih planova u sve standardne formate za razmjenu prostornih podataka.

Postignuta su unaprjeđenja u pogledu osavremenjavanja IT opreme i primjene savremenih metoda, nabavkom novog servera, koji je odgovarajućim tehnikama i metodama podešen tako da se racionalno koriste raspoloživi resursi servera (virtualizacija).

U pogledu zaštite od prekida u radu servera izvršena je rekonstrukcija zastarjelih električnih instalacija u server sali i nabavljeni su uređaji jačih kapaciteta (UPS -Uninterruptable Power Supply) koji obezbjeđuju privremeno napajanje strujom u slučaju nestanka. Unaprijeđena je zaštita sistema od kompjuterskih virusa kupovinom antivirus softvera Kaspersky.

U procesu licenciranja je od velikog značaja uvođenje modernih verzija softvera, pa je tokom 2017. godine obezbijedeno pet trajnih licenci softvera za analizu statističkih podataka za IBM SPSS (eng. Statistical Package for the Social Sciences).

Kako je od velikog značaja i centralizacija čuvanja podataka, unaprijeđen je proces pravljenja rezervnih kopija podataka sa SQL servera, nabavkom softvera EaseUS Todo.

Proces osavremenjavanja IT opreme i primjene savremenih metoda je nastavljen u 2017. godini, nabavljeni su tableti za potrebe prikupljanja podataka na terenu, kao i novi server, koji je podešen tako da se racionalno koriste raspoloživi resursi servera.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Uprava za statistiku je tokom petogodišnjeg izvještajnog perioda radila na modernizaciji procesa prikupljanja, obrade i diseminacije podataka, primjenom metoda CAWI, CAPI i CATI:

- CAWI metoda (eng. Computer-Assisted Web Interviewing) prikupljanja podataka putem interneta primijenjena je na četiri istraživanja u Upravi za statistiku,
- CAPI metoda (eng. Computer Assisted Personal Interviewing) prikupljanja podataka korišćenjem lap topova - implementirana je na ukupno šest istraživanja.
- CATI metoda (eng. Computer-Assisted Telephone Interviewing) prikupljanja podataka putem telefona, implementirana je na dva istraživanja.

Takođe, razvijene su nove aplikacije za 16 statističkih istraživanja, što je uslovalo bržu i kvalitetniju proizvodnju rezultata zvanične statistike. U cilju bolje organizacije statističkog procesa razvijene su i aplikacije koje utiču na unaprjeđenje samoga poslovanja:

- u cilju poboljšanja organizacije i kontrole procesa prikupljanja podataka razvijena je aplikacija “*Rok za prikupljanje podataka*”. Pomoću aplikacije, moguće je pratiti rok za prikupljanje podataka za sva statistička istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike i smanjiti odstupanja od navedenog roka za prikupljanje;
- razvijena je aplikacija za unos podataka za Program zvanične statistike 2019 – 2023. godine, Godišnji plan zvanične statistike i Kalendar objavljivanja statističkih podataka;
- za potrebe praćenja odstupanja objavljivanja statističkih podataka od Kalendara objavljivanja statističkih podataka razvijena je aplikacija “*Odstupanja od Kalendara objavljivanja statističkih podataka*”. Pomoću aplikacije moguće je unijeti sva odstupanja od Kalendara objavljivanja statističkih podataka i kreirati *Izveštaj o odstupanjima* sa razlogom koji je doveo do odstupanja;
- za potrebe praćenja implementacije IPA višekorisničkih projekta razvijene su aplikacije.

Proces proizvodnje zvanične statistike unaprijeđen je usvajanjem novih procedura i uputstava, kojima se standardizuje proces proizvodnje zvanične statistike. U periodu 2014 - 2018. godine usvojena su 54 interna akta Uprave za statistiku.

Korisnicima je omogućen pojednostavljen prikaz podataka na web sajtu Uprave za statistiku.

2. Povećanje upotrebe administrativnih podataka u statističke svrhe

Uprava za statistiku ima koordinacionu ulogu u procesu objavljivanja zvanične statistike, a za dalji razvoj važna je kvalitetna i ažurna administrativna baza podataka.

Za razvoj administrativne baze neophodno je potpisivanje novih sporazuma o međuinstitucionalnoj saradnja, što uključuje i dobijanje administrativnih podataka. Na ovaj način se definiše uloga svake institucije prema metodologiji, bez naknada, za statističke svrhe, što je precizirano i Zakonom.

Putem direktne saradnje sa drugim proizvođačima i institucijama, Uprava za statistiku utiče na koherentnost, cjelovitost i primjenu standardnih klasifikacija i definicija u formiranju statističkih pokazatelja. Primjenom istih statističkih standarda u cijelom statističkom sistemu moguće je dobiti cjelovitu i koherentnu sliku o društvenom i ekonomskom stanju u zemlji.

Dobrom međuinstitucionalnom saradnjom, koju je Uprava za statistiku postigla potpisivanjem 22 sporazuma o saradnji sa rukovodima administrativnih podataka i stalnim ažuriranjem i pravovremenim dostavljanjem podataka Upravi za statistiku, za statističke potrebe, značajno se unaprijedila proizvodnja rezultata zvanične statistike, a time i statistički sistem Crne Gore.

3. Centralizacija područnih odjeljenja za prikupljanje podataka

U izvještajnom periodu 2014 - 2018. godine izvršena je centralizacija područnih odjeljenja za prikupljanje podataka. Važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za statistiku (broj: 01-2338 od 04. 09. 2014. godine) osnovan je *Odsjek za prikupljanje podataka* čija je primarna uloga prikupljanje podataka od izvještajnih jedinica. Prikupljanje podataka zvanične statistike vrši se u Podgorici i u kancelarijama u sljedećim opštinama: Nikšić, Bijelo Polje, Berane, Rožaje, Kolašin i Pljevlja.

U Podgorici prikupljaju se podaci za osam opština: Podgorica, Danilovgrad, Ulcinj, Bar, Budva, Tivat Kotor i Herceg Novi. U kancelariji u Nikšiću prikupljanju se podaci za osam opština: Nikšić, Šavnik, Plužine, Žabljak, Mojkovac, Plav, Gusinje i Cetinje. U kancelariji u Beranama prikupljaju se podaci za tri opštine: Berane, Andrijevića i Petnjica. U kancelarijama u opštinama: Bijelo Polje, Rožaje, Kolašin i Pljevlja se prikupljaju podaci za navedene opštine.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Uvedene su nove metode za prikupljanje podataka CAWI (Computer-assisted web interviewing) i CAPI (Computer-assisted personal interviewing). Postignut je zavidan nivo odaziva za prikupljanje podataka CAWI metodom za sljedeća istraživanja:

- Indeks prometa u trgovini na malo: 45% izvještajnih jedinica dostavlja izvještaje CAWI metodom;
- Dolasci i noćenja turista: 42% izvještajnih jedinica dostavlja izvještaje CAWI metodom;
- Nabavka, prodaja i zalihe naftnih proizvoda: 20% izvještajnih jedinica dostavlja izvještaje CAWI metodom;
- Izvještaj o ulazu sirovog mlijeka (kravlje mlijeko) i dobijeni mliječni proizvodi: 45% izvještajnih jedinica dostavlja izvještaje CAWI metodom.

Centralizacija područnih odjeljenja doprinijela je smanjenju vremena potrebnog za prikupljanje podataka i smanjenju opterećenosti izvještajnih jedinica.

4. Unaprjeđenje procesa obrade podataka statističkih istraživanja i razvoja softvera

Proces obrade podataka statističkih istraživanja unaprijeđen je uvođenjem novijih softvera, *Visual Studio*.

Takođe, Uprava za statistiku je implementirala *Integrirani sistem za obradu podataka – IST* (eng. Integrated system of data processing), čime je standardizovala statističke procese i baze podataka, koje omogućavaju multidimenzionalnu analizu. To je IST.net aplikacija, jedinstvena baza aktivnih metapodataka, razvijena na osnovama Generičkog statističkog poslovnog modela – GSBPM (eng. Generic Statistical Business Process Model). Svaki modul Integriranog sistema za obradu podataka - IST-a predstavlja jednu fazu iz Generičkog statističkog poslovnog model (GSBPM).

Generički statistički poslovni model (GSBPM) predstavlja standardni prikaz statističkog poslovnog procesa koji, identifikuje aktivnosti, odgovornost, resurse, dokumentuje statističke procese na standardizovani način. Primjenom modela razvija se sistem za praćenje, dokumentovanje i kontrolu svih faza u proizvodnji rezultata zvanične statistike.

Uspostavljanjem Integriranog sistema za obradu podataka (IST-a) na osnovama Generičkog statističkog poslovnog modela (GSBPM), automatizuju se statističke faze, od unosa podataka do

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

njihove diseminacije, koje omogućavaju konstantnu kontrolu toka podataka i praćenja kvaliteta obrade podataka.

Integrirani sistema za obradu podataka (IST) je interpreter, on čita podatke u metabazi, koji predstavljaju opis svake aplikacije i na osnovu očitanih podataka generiše, realizuje u realnom vremenu svaku fazu statističkog istraživanja, od unosa do diseminacije.

Najvažnije komponente Integriranog sistema za obradu podataka (IST-a) su:

- ažuriranje baze meta podataka;
- generisani unos podataka;
- generator web-aplikacija;
- logička kontrola;
- automatska korekcija;
- napredna pretraga individualnih i agregiranih podataka iz baze podataka;
- generisanje izvještaja i
- mogućnost upravljanja procedurama baza podataka koje sadrže individualne i agregirane podatke.

Generisani statistički poslovni model (GSBPM) nije osmišljen kao strogo definisani okvir u kojemu se svi koraci moraju primijeniti istim redoslijedom, već kao model koji identifikuje korake u statističkom poslovnom procesu i međuzavisnosti između njih. Iako model prikazuje logični slijed faza rada u većini statističkih poslovnih procesa, elementi modela mogu se pojavljivati različitim redoslijedom. Zbog toga je ovaj model jednostavan i široko primjenjiv. Isti princip primijenjen je kod Integriranog sistema za obradu podataka.

Korišćenjem Integriranog sistema za obradu podataka – IST (eng. Integrated system of data processing), obezbijedena je standardizacija i centralizacija statističkih procesa.

5. Licenciranje softvera, modernizacija alatki i bekap procedure

U procesu licenciranja od velikog je značaja uvođenje posljednjih, modernih verzija softvera, kao i obezbjeđivanje migracija sadašnjeg sistema na novi uz kontinuitet rada i funkcionisanja sistema. Uvođenje novih softverskih alata omogućilo je bolju kontrolu i obradu podataka, kao i brži i kvalitetniji rad na njihovoj statističkoj analizi.

U periodu 2014 - 2018. godine nabavljena su četiri nova servera i to:

- web server za portal, preko koga je izvještajnim jedinicama omogućen pristup aplikacijama za elektronski unos podataka;
- server za unaprjeđenje lokalne računarske mreže Uprave za statistiku;
- e-mail server;
- CAPI server.

Svi softveri Uprave za statistiku su licencirani. Instalirane su najnovije Windows korisničke licence:

- MS Windows za 126 korisnika i
- Microsoft Office Professional za 126 korisnika.

Obezbijedene su sljedeće serverske licence:

- Windows Server Standard 2012;
- šest licenci R2, SQL Server Standard 2014;
- šest licenci, CAL (Client access linceces) za SQL Server;
- dvije licence za Exchange Server Standard;
- CAL za 150 korisnika za Exchange Server.

Za razvoj i unaprjeđenje aplikacija nabavljeno je deset licenci za softver za razvoj web aplikacija (Visual Basic Studio). Obezbijedena je trajna licenca za ArcGIS prostorni registar, pomoću kojeg se obezbjeđuje konverzija podataka digitalnih katastarskih planova u sve standardne formate za razmjenu prostornih podataka.

U navedenom periodu je obezbijedeno 14 trajnih licenci softvera za analizu statističkih podataka za IBM SPSS (eng. Statistical Package for the Social Sciences). Takođe, obezbijedene su 2 dodatne licence softvera za analizu statističkih podataka za SAS Analytics Pro. Nabavljen je softver za pripremu pulikacija i knjiga: CorelDraw i Acrobat Pro 2017.

Kako je od velikog značaja i centralizacija čuvanja podataka, javlja se potreba za automatizacijom pravljenja rezervnih kopija, kao i njihovo čuvanje u posebnim prostorijama, zaštićenim od neovlašćenog ulaska, vatre i vode. U tom pravcu, unaprijeđena je zaštita:

- od neovlašćenog internet pristupa serverima Uprave za statistiku, nabavkom i instalacijom hardvera (CISCO ASA firewall);
- u pogledu zaštite od prekida u radu servera nabavljeni su uređaji jačih kapaciteta (UPS - Uninterruptable Power Supply), koji obezbjeđuju privremeno napajanje strujom u slučaju nestanka električne energije;
- u procesu pravljenja rezervnih kopija podataka sa SQL servera, nabavkom softvera EaseUS Todo;
- od kompjuterskih virusa kupovinom antivirus softvera Kaspersky.

Bekup podataka je unaprijeđen usvajanjem novih i unaprjeđenjem postojećih internih procedura, koje se odnose na čuvanje podataka i informacionu bezbjednost. Napravljen je znatan napredak u cilju osavremnjavanja IT opreme, postignuto je da prosječna starost servera bude pet godina. Kontinuirano se radi na racionalizaciji broja servera podešavanjem, tako da se racionalno koriste raspoloživi resursi servera uvođenjem modernih IT tehnologija.

6. Unaprjeđenje web sajta u cilju dinamičkog prikaza podataka kao i razvoj metadata sistema:

U cilju savremenijeg i jednostavnijeg prikaza i pristupa podacima od strane korisnika unaprijeđen je prikaz podataka na zvaničnom web sajtu Uprave za statistiku: omogućen je odabir podataka prema zadatim kriterijumima, download podataka u excel, pdf i xml formatu. Takođe je omogućen i grafički prikaz odabranih podataka.

U navedenom periodu pripremljeni su prvi setovi podataka u SDMX format, koji su putem e-Damis web portala proslijeđeni EUROSTAT-u, u skladu sa ESA 2010 Programom za transmisiju podataka.

Uprava za statistiku je u prethodnom periodu unaprijedila već postavljeni sistem metapodataka. Prateći preporuke evropske statistike proširena je ESMS struktura referentnih metapodataka sa EQRS strukturom, koje zajedno čine SIMS v2.0 strukturu. Ovako unaprijeđena struktura zajedno

sa podacima iz Godišnjeg plana zvanične statistike čini „bazu kvaliteta”, koja sadrži sve potrebne elemente za izradu Izvještaja o kvalitetu za korisnike.

Razvoj metadata sistema omogućio je i uključuje i druge proizvođače zvanične statistike, i na taj način se na jednom mjestu nalaze sve informacije o statističkim istraživanjima zvaničnog statističkog sistema Crne Gore. Referentni metapodaci su dostupni na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

7. Uvođenje internog komunikacionog portala – Intranet

Uvođenje internog komunikacionog portala – Intranet, nije realizovana aktivnost zbog nedostatka administrativnih kapaciteta (ljudskih i finansijskih).

8. Razvojne aktivnosti koje se odnose na metodologiju uzorka

Kroz međunarodnu saradnju i praćenje zakonodavstva EU u oblasti zvanične statistike, za pojedinačne statističke oblasti Uprava za statistiku je radila na unaprjeđenju primjene statističke metodologije uzorka u istraživanjima, definisanju standarda i primjeni metoda kojima se obezbjeđivala optimalna alokacija uzorka.

U fazi dizajna i izbora uzorka se radilo na implementaciji koordinacije uzorka, čiji je cilj da se minimizira preklapanje dva ili više uzoraka odabranih iz preklapajućih populacija i na taj način utiče na smanjanje opterećenosti izvještajnih jedinica. Poboljšanje kvaliteta i obuhvatnosti statističkih registara i upotreba podataka iz administrativnih izvora omogućila je adekvatniju pripremu okvira za statistička istraživanja, veću primjenu metoda kalibracije, a to je dalje doprinijelo većoj preciznosti ocijenjenih parametara i stvorilo mogućnost za dobijanje ocjena na nivou manjih domena.

Adekvatna softverska podrška i korišćenje novih programskih rješenja (SAS, SPSS, R i sl.) je doprinijelo realizaciji navedenih aktivnosti.

1.5. PROIZVOĐAČI ZVANIČNE STATISTIKE

U skladu sa članom 7 Zakona, sistemom zvanične statistike Crne Gore obuhvaćeni su sljedeći proizvođači zvanične statistike:

1. Uprava za statistiku, (MONSTAT);
2. Centralna banka Crne Gore;
3. Ministarstvo finansija;
4. Drugi proizvođači zvanične statistike određeni Programom zvanične statistike.

Drugi proizvođači zvanične statistike koji su određeni Programom:

1. Institut za javno zdravlje Crne Gore;
2. Uprava carina;
3. Poreska uprava;
4. Komisija za tržište kapitala Crne Gore;
5. Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore;
6. Fond penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore i
7. Ministarstvo nauke.

Uprava za statistiku je glavni nosilac i diseminator statističkih podataka, kao i odgovorni stručni nosilac, organizator i koordinator sistema zvanične statistike i predstavlja zvaničnu statistiku Crne Gore u međunarodnom statističkom sistemu. Svi proizvođači zvanične statistike dužni su da, prilikom prikupljanja, proizvodnje, obrade i diseminacije statističkih podataka, primjenjuju principe zvanične statistike, kao i metodologije i standarde za proizvodnju statistike iz svoje nadležnosti, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Uprave za statistiku, radi proizvodnje transparentnih i međunarodno uporedivih podataka, u skladu sa Zakonom.

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Lista statističkih aktivnosti definisanih Programom

1.01. Stanovništvo
Uprava za statistiku
Osnovni demografski pokazatelji
Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini
Procjene stanovništva
Statistika međunarodnih migracija
Statistika razvedenih brakova
Statistika rođenih
Statistika sklopljenjih brakova
Statistika umrlih
Statistika unutrašnjih migracija
1.02. Tržište rada
Uprava za statistiku
Anketa o radnoj snazi
Indeks troškova rada
Istraživanje o strukturi zarada
Polugodišnje istraživanje o zaposlenima i zaradama zaposlenih
Statističko istraživanje o osiguranicima - zaposleni po djelatnostima i opštinama
Statističko istraživanje o slobodnim radnim mjestima
Statističko istraživanje o troškovima rada
Statističko istraživanje o zaposlenima i zaradama zaposlenih
1.03. Obrazovanje i doživotno učenje
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih organizacija
Statističko istraživanje o upisu na postdiplomske i doktorske studije
Statističko istraživanje ustanova za predškolsko vaspitno obrazovni rad
Statističko istraživanje za diplomirane studente (osnovne studije)
Statističko istraživanje za doktore nauka
Statističko istraživanje za magistre nauka i specijaliste
Statističko istraživanje za osnovne škole – vannastavne aktivnosti učenika
Statističko istraživanje za osnovne škole na kraju školske godine
Statističko istraživanje za osnovne škole na početku školske godine
Statističko istraživanje za osnovno muzičko obrazovanje na početku školske godine
Statističko istraživanje za osnovno muzičko obrazovanje na kraju školske godine
Statističko istraživanje za osnovno obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama na kraju školske godine
Statističko istraživanje za osnovno obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama na početku školske godine
Statističko istraživanje za osnovno obrazovanje odraslih na kraju školske godine
Statističko istraživanje za osnovno obrazovanje odraslih na početku školske godine
Statističko istraživanje za srednje škole – vannastavne aktivnosti učenika

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Statističko istraživanje za srednje škole na kraju školske godine
Statističko istraživanje za srednje škole na početku školske godine
Statističko istraživanje za srednjoškolsko obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama na kraju školske godine
Statističko istraživanje za srednjoškolsko obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama na početku školske godine
Statističko istraživanje za upis studenata (osnovne studije)
1.04. Kultura
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o radio-difuznim operaterima i emiterima
Statističko istraživanje arhiva
Statističko istraživanje o bibliotekama
Statističko istraživanje o bioskopima
Statističko istraživanje o muzejima i muzejskim zbirkama
Statističko istraživanje o pozorištima
Statističko istraživanje o sportskim klubovima
Statističko istraživanje o televiziji
Statističko istraživanje simfonijskog orkestra
1.05. Zdravlje i zaštita
Fond za zdravstveno osiguranje
Izveštaj o prihodima i izdacima Fonda za zdravstveno osiguranje
Institut za javno zdravlje Crne Gore
Izveštaj o izvršenim obaveznim imunizacijama protiv zaraznih bolesti
Izveštaj o liječenim pacijentima u službi za bolničko-stacionarno liječenje
Izveštaj o organizaciji i radu bolnica
Izveštaj o pobačajima
Izveštaj o radu i utvrđenim oboljenjima, stanjima i povredama u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti
Izveštaj o radu i utvrđenim oboljenjima, stanjima i povredama u vanbolničkoj zdravstvenoj zaštiti
Izveštaj o radu službe za transfuziologiju
Registar akutnog koronarnog sindroma
Registar cerebrovaskularnih bolesti
Registar malignih neoplazmi
Registar narkomanije
Registar šećerne bolesti
Registar traumatizama
1.06. Raspodjela dohotka i životnog standarda
Uprava za statistiku
Analiza siromaštva u Crnoj Gori
Anketa o potrošnji domaćinstava
Minimalna potrošačka korpa
Statistika prihoda i uslova života
1.07. Socijalna zaštita

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja
Izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
Fond za zdravstveno osiguranje
Izvještaj o broju osiguranih lica po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje centara za socijalni rad
Statističko istraživanje domova učenika i studentskih domova
Statističko istraživanje domova za smještaj djece lišene roditeljskog staranja
Statističko istraživanje o korisnicima dodataka za djecu
Statističko istraživanje o korisnicima i oblicima socijalne zaštite
Statističko istraživanje o socijalnoj zaštiti - ESSPROS
Statističko istraživanje ustanova za djecu i mlade sa poremećajima u ponašanju
Statističko istraživanje ustanova za smještaj i zbrinjavanje odraslih lica
Statističko istraživanje ustanova za zbrinjavanje djece i mladih ometenih u psihičkom i fizičkom razvoju
1.10. Kriminalitet i pravosuđe
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o maloljetnim licima prema kojima je krivični postupak pred vijećem pravosnažno završen
Statističko istraživanje o maloljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i pripremni postupak završen
Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen
Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen
2.01. Godišnji ekonomski računi
Uprava carina
Računi institucionalnih sektora
Uprava za statistiku
Formiranje elemenata potrebnih za obračun bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti sektora poljoprivrede
Formiranje elemenata potrebnih za obračun bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti i potrošnje sektora države
Formiranje elemenata potrebnih za obračun bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti preduzetnika
Formiranje elemenata potrebnih za obračun bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti sektora turizma u domaćoj radinosti
Formiranje elemenata potrebnih za obračun bruto domaćeg proizvoda: obračun finansijskih usluga indirektno mjerenih
Istraživanje o strukturi prihoda i intermedijarne potrošnje po djelatnostima
Izrada seta računa za nefinansijski sektor
Klasifikovanje institucionalnih jedinica po institucionalnim sektorima za ukupnu ekonomiju
Obračun BDV (bruto dodate vrijednosti) nefinansijskog sektora - Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP (bruto domaćeg proizvoda) po proizvodnoj metodi
Obračun BDV finansijskog sektora - Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP po proizvodnoj metodi

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Obračun godišnjeg bruto domaćeg proizvoda po potrošnoj metodi
Obračun godišnjeg bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj metodi
2.02. Kvartalni računi
Uprava za statistiku
Kvartalno istraživanje o prihodima, rashodima i zalihama
Obračun kvartalnog bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj i potrošnoj metodi - primjenom direktnog pristupa
Uprava za statistiku ili Sektor za istraživanja i razvoj - CBCG
Projekcije kvartalnog bruto domaćeg proizvoda po potrošnoj i proizvodnoj metodi - primjenom indirektnog pristupa
Uprava za statistiku, Ministarstvo finansija Crne Gore
Izrada seta računa za sektor države
2.03. Monetarna i finansijska statistika
Centralna Banka Crne Gore
Bilans stanja banaka
Kamatne stope
Obavezna rezerva
Statistika drugih finansijskih institucija
Tržište novca
Komisija za tržište kapitala Crne Gore
Analiza državnih hartija od vrijednosti
Analiza kolektivnih investicionih šema
Analiza ostalih hartija od vrijednosti
Analiza poslovanja finansijskih posrednika
Analiza poslovanja na berzama
Indeksi tržišta kapitala
2.04. Statistika državnih finansija
Ministarstvo finansija, Uprava za statistiku
Analiza statistike državnih finansija
Ministarstvo finansija
Glavni agregati primitaka i izdataka javnog sektora
Izvještaj o državnom dugu
Tabela primitaka i izdataka javnog sektora
Poreska uprava
Godišnja prijava poreza na dohodak fizičkih lica
Izvještaj o obračunatim i plaćenim porezima i doprinosima i mjesečni izvještaj o isplaćenim ličnim primanjima za zaposlene
Mjesečna prijava poreza na dodatu vrijednost
Prijava poreza na dobit pravnih lica
Registracioni podaci o pravnim i fizičkim licima
2.05. Monitoring sopstvenih resursa
Ministarstvo finansija i Poreska uprava

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Određivanje vlastitih sredstava iz poreza na dodatu vrijednost (PDV-a)
Uprava za statistiku, Ministarstvo finansija i Poreska uprava
Obračun makroekonomskog agregata BND-a
Određivanje vlastitih sredstava iz BND-a
2.06. Cijene
Uprava za statistiku
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP)
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u administrativnim cijenama (HICP-AP)
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u stalnim poreskim stopama (HICP-CT)
Indeks cijena stambenih objekata u ličnom vlasništvu (OOH)
Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Indeks tržišnih cijena kuća i stanova (HPI)
Istraživanje o građevinarstvu u okviru pariteta kupovne moći
Istraživanje o mašinama i opremi u okviru pariteta kupovne moći
Istraživanje o potrošnim dobrima u okviru pariteta kupovne moći
Izvještaj o cjenovnoj konvergenciji prema Mاستrihtskom kriterijumu
2.07. Trgovina robom
Uprava za statistiku
Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza roba
Robna razmjena Crne Gore sa zemljama članicama EU
Spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore prema karakteristikama preduzeća
Spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore u fakturnoj vrijednosti
Spoljnotrgovinska razmjena Crne Gore sa inostranstvom (EXTRASTAT SISTEM)
2.08. Trgovina uslugama i bilans plaćanja
Centralna banka Crne Gore
Istraživanje o kreditnim poslovima rezidenata sa inostranstvom
Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom
Istraživanje o stanjima i promjenama na računima u inostranstvu
Međunarodna investiciona pozicija
Platni bilans Crne Gore
3.01. Godišnja biznis statistika
Uprava za statistiku
PRODCOM statistika
Proizvodnja strukturalne biznis statistike (Strukturalno istraživanje o poslovanju preduzeća)
Spoljna statistika stranih filijala (OFATS statistika)
Statistika investicija u osnovna sredstva
Statistika investicija u osnovna sredstva u sektoru domaćinstva
Unutrašnja statistika stranih filijala (IFATS statistika)
3.02.
Uprava za statistiku
Indeks cijena industrijskih proizvoda iz uvoza

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda
Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz
Indeks cijena usluga (SPPI)
Indeks fizičkog obima industrijske proizvodnje (IPI)
Indeks prometa ostalih usluga
Indeks vrijednosti industrijske proizvodnje
Istraživanje o cijenama stanova novogradnje
Istraživanje o građevinskim dozvolama
Istraživanje o građevinskim radovima
Istraživanje o građevinskim radovima koja obavljaju privredna društva
Istraživanje o građevinskim radovima u sektoru domaćinstva
Istraživanje o porušenim zgradama
Istraživanje o potrošnji građevinskog i pogonskog materijala
Statistika građevinske aktivnosti
Statistika trgovine na malo
Statistika trgovine na malo prema robnim grupama
Statistika trgovine na veliko
Statistika trgovine na veliko i malo motornim vozilima i motociklima
Ukupan promet od ostalih usluga
3.03. Kratkoročna biznis statistika
Uprava za statistiku
Bilans biomase
Bilans električne energije
Bilans tečnih goriva
Bilans uglja
Cijene električne energije u domaćinstvima i industriji
Kompleksni energetske bilans
Kratkoročna statistika električne energije
Kratkoročna statistika uglja
Statistika nabavke, prodaje i zaliha naftnih derivata
3.04. Saobraćaj
Uprava za statistiku
Statistika o aerodromskoj infrastrukturi i prometu na aerodromima
Statistika o broju saobraćajnih nezgoda
Statistika o dolasku i odlasku brodova u lukama
Statistika o infrastrukturi i prometu u vazdušnom saobraćaju
Statistika o kapacitetima pretovarnih sredstava u pomorskom saobraćaju
Statistika o lokalnom saobraćaju
Statistika o mobilnosti automobila
Statistika o mobilnosti putnika
Statistika o pomorskom saobraćaju - inventarsko stanje

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Statistika o poštanskim i telekomunikacionim uslugama
Statistika o poštanskoj i telekomunikacionoj mreži
Statistika o pretovaru u lukama
Statistika o prevozu putnika i robe u pomorskom saobraćaju
Statistika o prometu na aerodromima
Statistika o prometu na aerodromima po parovima aerodroma
Statistika o putevima i mostovima
Statistika o registrovanim drumskim motornim i priključnim vozilima
Statistika o teretnom drumskom saobraćaju
Statistika o trgovačkoj mornarici
Statistika o vazdušnom saobraćaju
Statistika o željezničkoj infrastrukturi
Statistika o željezničkom saobraćaju - prevoz robe i putnika
Statistika saobraćaja, skladištenja i veza
3.05. Turizam
Uprava za statistiku
Istraživanje o dolascima i noćenjima turista u registrovanom i neregistrovanom smještaju
Istraživanje o dolascima i noćenjima turista
Istraživanje o dolascima i noćenjima turista u registrovanom smještaju sa 20 i više kreveta
Istraživanje o dolascima stranih brodova na kružnim putovanjima
Istraživanje o izletnicima
Istraživanje o putovanjima rezidenata
Istraživanje o stranim plovilima za razonodu i sport
Istraživanje o učestvovanju rezidenata u turizmu
Istraživanje o unutrašnjem turizmu u smještaju koji se ne iznajmljuje
Turistički satelitski računi (TSA)
3.06. Biznis registari
Uprava za statistiku
Istraživanje o poslovanju srednjih i velikih preduzeća
Istraživanje o preduzećima koja imaju jedinice u sastavu
Istraživanje o strukturi malih preduzeća
4.01. Poljoprivredna proizvodnja
Institut za javno zdravlje Crne Gore
Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe
Uprava za statistiku
Istraživanje o strukturi vinograda - loza za druge svrhe
Izvještaj o proizvodnji povrća i cvijeća u zaštićenom prostoru
Izvještaj o ulazu sirovog mlijeka i dobijeni mliječni proizvodi
Izvještaj o aktivnostima inkubatorskih stanica
Izvještaj o klanju stoke i živine u klanicama
Izvještaj o očekivanim prinosima kasnih usjeva i voća

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Izvještaj o očekivanim prinosima ranih usjeva i voća
Izvještaj o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa
Izvještaj o ostvarenim prinosima ranih usjeva i prognoza prinosa kasnih usjeva
Izvještaj o ostvarenim prinosima ranih usjeva i voća i očekivanim prinosima kasnih usjeva
Izvještaj o poljoprivrednim preduzećima i zemljoradničkim zadrugama
Izvještaj o površinama i zasadima na kraju prolječne sjetve
Izvještaj o površinama po katastarskim opštinama
Izvještaj o požnjevenim površinama i ostvarenim prinosima usjeva, voća i grožđa
Izvještaj o proizvodnji i preradi južnog voća
Izvještaj o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava - Anketa o broju stoke
Izvještaj o ulazu sirovog mlijeka (kravlje mlijeko) i dobijeni mliječni proizvodi
Izvještaj o veterinarstvu
Izvještaj o zasijanim površinama u jesenjoj sjetvi
Izvještaj o zasijanim površinama u proljećnoj sjetvi
4.02. Poljoprivredne strukture
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava
4.04. Poljoprivredni računi i cijene
Uprava za statistiku
Cijene zemljišta i zemljišne rente
Izvještaj o rashodima i poljoprivrednoj proizvodnji gazdinstva
Izvještaj o cijenama poljoprivrednih proizvoda, repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu
Izvještaj o otkupu poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača
Izvještaj o prodaji poljoprivrednih proizvoda iz sopstvene proizvodnje poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga
Poljoprivredi računi
4.05. Statistika šumarstva
Uprava za statistiku
Istraživanje o iskorišćavanju državnih šuma
Istraživanje o potrošnji drvene biomase u primarnoj preradi drveta
Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u auto servisima
Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u domaćinstvima
Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u pečenjarama
Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u pekarama
Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u restoranima
Istraživanje o potrošnji drvnih goriva u školama i predškolskim ustanovama
Istraživanje o proizvodnji i prodaji drvenog uglja
Istraživanje o proizvodnji i prodaji drvene sečke
Istraživanje o proizvodnji i prodaji drvnih briketa
Istraživanje o proizvodnji i prodaji drvnih peleta
Istraživanje o proizvodnji i prodaji ogrijevnog drveta, višemetarske oblovine i drvnog ostatka

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

Istraživanje o trgovini drvnim gorivima
Izvještaj o građevinskim objektima, saobraćajnicama i mehanizaciji
Izvještaj o iskorišćavanju privatnih šuma
Izvještaj o lovstvu
Izvještaj o podizanju i gajenju šuma
Izvještaj o proizvodnji šumskih sortimenata u državnim šumama
Izvještaj o promjenama u površini šuma
Izvještaj o štetama od požara u privatnim šumama
Izvještaj o štetama u državnim šumama
4.06. Statistika ribarstva
Uprava za statistiku
Izvještaj o morskom ribolovu
Izvještaj o ribarima i ribolovnim sredstvima u morskom ribarstvu
Izvještaj o ribarstvu na rijekama, jezerima i ribnjacima
4.07. Agro –ekološka statistika
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o pesticidima
5.01. Statistika analize biznis ciklusa
Uprava za statistiku
Euro-indikatori (PEEIs)
5.02. Evropska strategija 2020 i održivi razvoj
Uprava za statistiku
Evropa 2020 indikatori
5.03. Statistika životne sredine
Uprava za statistiku
Godišnje istraživanje o javnoj kanalizaciji
Godišnje istraživanje o javnom vodovodu
Istraživanje o broju i kapacitetima postrojenja za tretman otpada
Istraživanje o količinama otpada dovezenim na odlagalište - deponiju
Istraživanje o sakupljanju i tretmanu otpada
Istraživanje o stvorenom otpadu u poljoprivredi
Istraživanje o stvorenom otpadu u sektoru građevinarstva i uslužnim djelatnostima
Statističko istraživanje o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije
Statističko istraživanje o sistemima za navodnjavanje
Statističko istraživanje o stvorenom otpadu u industriji
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o komunalnom otpadu
5.05. Geografske i lokalne informacije
Uprava za nekretnine
INSPIRE
Uprava za statistiku

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PROGRAMA ZVANIČNE STATISTIKE 2014 – 2018. GODINE

GISCO
5.06. Statistika nauke i tehnologije
Uprava za statistiku
Statističko istraživanje o naučno istraživačkoj djelatnosti - istraživanje i razvoj
5.07. Informaciono društvo
Uprava za statistiku
Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, domaćinstvima i pojedinačno
6.01. Kvalitet, evaluacija, statistička koordinacija i klasifikacija
Uprava za statistiku
Klasifikacija DEGURBA
Klasifikacija proizvoda po aktivnostima - CPA 08
Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja - ISCED 11